

35932, VII B, 9

Spillmannove povesti.

== XII. zvezek. ==

Korejska brata.

Črtica iz misijonov v Koreji.



Spisal Jožef Spillmann iz dr. J.

Prevel D. Z.

Založila „KatoL. Bukvarna“ v Ljubljani.

Tisk J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

1907

Spillmannove povesti.

XII. zvezek.

Korejska brata.

Črtica iz misijonov v Koreji.

Spisal Jožef Spillmann iz dr. J.

Prevel D. Z.



Založila „Katol. Bukvarna“ v Ljubljani.

Tisk J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

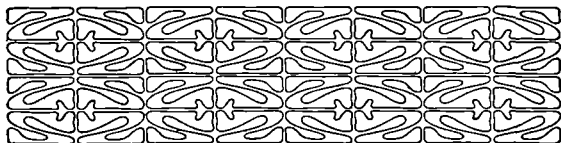
1907.

Uvod.

Daleč tam na severovzhodni obali Kitajske leži polotok Koreja. Podoben je Italiji in je približno tudi tako velik kakor apeninski polotok. Le gorovje, ki se razteza od severa proti jugu po Koreji, je višje kot so Apenine, in korejsko glavno mesto, ki leži skoraj v sredi zapadne obali ob reki Hankangu, kakor Rim ob Tiberi, se daleko ne da primerjati s krasoto večnega mesta. Tudi korejsko podnebje ni tako milo kakor italijansko. Vendar so pa južni in zapadni kraji na Koreji rodovitni in ljudje, ki imajo vsega v izobilju, kar jim more nuditi narava, so zelo krepki in čili.

To je tudi vzrok, da se bojujeta za posest Koreje že od nekdanj Kitajska in Japonska. Pred kakimi sto leti je prišla Koreja po dolgih bojih v posest mogočnega kitajskega cesarja, nakar je bila zaprta vsemu svetu. Tako je bila sicer nekako neodvisna od vsega sveta in tudi krščanskim oznanjevalcem sv. vere do začetka preteklega stoletja ni bilo mogoče priti v te kraje, medtem ko so že dva stoletja prej oznanjevali sv. vero po Japonskem in Kitajskem. Slednjič se je vendar posrečilo navdušenim misijonarjem priti semkaj, in to hočemo v naslednem napisati svojim bravcem.





1. Šestdeset zmajev.

Bilo je prijaznega poletnega dne 1. 1782. Han-jang, glavno mesto Koreje, današnji Seul, je bilo slavnostno okrašeno. Še celo oddaljene ozke ulice, kjer so stanovali ubogi delavci in berači, so bile tupatam ozaljšane s kako zeleno vejico ali pa s kakim poslikanim napisom, ki je visel na vrvici preko ulice. Ceste in ulice, kjer so stanovali premožnejši meščani, so bile pa seveda nad vse bogato okrašene in čimbolj si se bližal stanovanju velikega mandarina¹⁾, tembolj si videl ozaljšane ceste in stanovanja meščanov.

Kimun, najmodrejši in najpravičnejši kraljevi mandarin obhaja danes svojo šestdesetletnico; že Kitajci slavé ta rojstveni dan zelo slovesno. Korejci pa obhajajo take bolj redke praznike še slovesnejše. Kimunu na čast je torej vse mesto v zelenju in zastavah

¹⁾ Kitajski oblastnik.

in kraljevemu mandarinu žele vsi napisi sreče in blagoslova od bogov, ki ga tako ljubijo.

Po ozaljšanih ulicah in cestah se gnete praznično oblečena množica. Dolge obleke Hanjankcev, ki se sicer ne odlikujejo po čistosti, so danes bele ko sneg in veliki in široki klobuki Korejcev se svetijo v solncu kakor čelade vojščakov, ker so pravkar na novo lakirani. Ženske pa ne vidiš na cesti niti ene razun pevk in plesavk, ki že itak niso v visokih čislih; korejske šege namreč prepovedujejo ženskam iti po dnevu iz hiše. Zato stojé sedaj pri oknih, ki so zadelana s papirjem, in gledajo skozi luknjice, katere so vedoma naredile v papir, da vidijo, kaj se godi zunaj.

Pravkar je pridrvela tolpa dečkov, ki hité proti velikemu trgu pred kraljevo palačo, nasproti katere stanuje Kimun. Šestdeset papirnatih zmajev najraznovrstnejše barvanih nosijo na dolgih palicah; vsak teh zmajev pa nosi ime enega leta izmed preteklih let. Korejci namreč imajo kakor Kitajci to navado, da dajô vsakemu letu svoje ime, in sicer to šestdeset let in nato začnô zopet z nova. Zato praznujejo ravno preteklo šestdeseto leto tako slovesno, ker prične slavljenec z enainšestdesetim letom nekako novo življenje.

Teh 60 zmajev, ki predstavljajo 60 let velikega mandarina, naj bi dečki izpustili, ker vleče ravno tako močno sapa, in jih pri-

vezali z vrvicami na okraske težke strehe, ki pokriva veliki obok zunanjih kraljevih vrat; zmaji naj bi plavali v zraku nad Kimunovo hišo. Dečki, ki naj izpusté te zmaje, so iz plemenitih rodbin, kakor pričajo njih svilene obleke in dolgi trakovi na njihovih klobukih, ki segajo, dasi so privezani pod vratom, vsem dečkom do kolen.

„Ti boš videl, bratec moj, da se bo povspel najin zmaj najbolj visoko“, reče deček kakih dvanajst let svojemu dve leti mlajšemu bratcu, ki mu nosi zvitek, na katerem je navita vrv. „Ko sem ga včeraj zunaj na našem dvorišču izpustil, me je kar do krvi obdrgnila vrv — le poglej moje prste!“

„Prav iz srca ti privoščim, Jan, da zmagáš ti in rad ti pripomorem do tega“, odvrne bratec. „Le velikega Lamena se boj; ta je zadnjič navlašč naredil tako, da se je vrv, na kateri je imel privezanega svojega zmaja, zapletla med vrvi, na katerih sta imela Jahe in Kenu privezana svoja zmaja; tako so se strgale obeh vrvi in zmaja sta padla na tla“.

„Meni pač ne bo učinil kaj takega!“ zakliče Jan in oči se mu kar zasvetijo. „Sicer ga kaznujem za to tako, da bo dobro pomnil, dasi sem skoraj za glavo manjši od njega.“

„Kaj, mali Jan, ti mi žugaš s kaznijo?“ se oglasi dolg, škilast fant in stopi k bratom. „Ako takoj ne padeš pred me na ko-

lena in me prosiš odpuščanja, ti raztrgam tvojega zmaja na drobne koščke; tē naj odnese potem veter kolikor visoko se mu zljubi!“

Toda predno more Jan odgovoriti, že stōpi prednje učitelj, ki je pripeljal dečke semkaj in si je izmislil to igro z zmaji, in zažuga s prstom: „Da mi ne pokaziš igre, Lamēn, in da mi ne motiš svojih tovarišev! Sicer bo pela šiba, če si tudi desetkrat mandarinov sin. — Naprej tedaj! Umaknite se, zijala!“

Nekaj mestnih vojakov z dolgimi sulicami odrine radovedno množico v stran in naredi prostor med krasno ozaljšano hišo Kimunovo in zunanjiimi vratmi kraljeve palače. Dečki z zmaji se postavijo v vrsto, poleg njih pa njihovi pomagači; učitelj da znamenje z roko in dečki se spusté v tek, da spravijo tako zmaje v zrak. Med vsemi izpusti mali Jan najprvi svojega zmaja, ki zaplove zeleno pobarvan z rudečimi očmi in z raztegnjenimi pozlačenimi peruti nad glavami gledavcev; ravno ob pravem času je namreč zaklical svojemu bratcu, naj izpusti. Množica začne ploskati, ko zagleda čarobno pošast z dolgim repom in z imenom dvanajstega leta v zraku in Jan sam vriska in sledi z uprtimi očmi vedno hitreje se vzdigajočemu zmaju. Mlajši bratec Kvan mu pa sledi ob strani in odviva hitro vrv, da more tovariš nemočen voditi svojega zmaja.

Jan se medtem približuje srednjemu oboku in je skoraj pred njim, ko mu zakliče bratec: „Pazi!“ toda v istem hipu leži že na tleh. Hudobni Lamén, ki je prišel s svojim zmajem neopaženo v Janovo bližino, je temu zastavil nogo, da je padel vznak na tla in zadel z glavo ob kamen. Hkrati je iztrgal zviti dečko, kot bi se zgodilo le slučajno in bi on hotel pomagati, Janu vrv iz rok in je spravil zmaja iz ravnotežja, da bi skoro padel na tla; toda v istem trenutku zagradi mali Kvan vrv in sune veliko večjega fanta tako močno v stran, da pade tudi ta na tla in izgubi vrv, na kateri ima svojega zmaja.

Kot bi trenil se pobere Lamén iz tal in se hoče z vso jezo vreči na malega Kvana, ki mu je povzročil toliko sramoto; toda učitelj prime nevošljivca za vrat in ga izroči poleg stoječemu vojaku: „S tabo bomo že še obračunali!“ reče paglavcu in se nato ljubeznjivo sklone k malemu Janu ter ga vzdigne od tal. Iz rane na glavi teče ubogemu dečku kri, toda ko zagleda svojega zmaja, ki še vedno plove veselo po zraku, se hitro nasmeje in komaj počaka, da mu izperô rano in mu jo obvežejo. Potem pohiti k svojemu bratcu, ki je prišel z zmajem že do vrat.

„Prav izvrstno si jo pogodil, ko si prijel tako hitro za vrv in vrgel hudobnega Laména na tla“, reče starejši brat.

„No, vse se mi je posrečilo prav dobro“, odvrne mlajši. „Povrnil nama bo pa to Lamenu že še in menim, da ne prav slabo; tako grdo me je pogledal s svojimi škiljastimi očmi, kakor bi me hotel ž njimi prebosti in se tako maščevati nad menoj. Toda sedaj morava pa še pritrčiti najinega zmaja. Greš li sam v stolp, ali naj pokličeva na pomoč kakega družega dečka?“

„O nikakor ne — saj bolečino na glavi komaj še čutim. Jaz pohitim v stolp, ti mi pa vržeš vrv in videl boš, da jo bom prav spretno ujel — in tako bo plul najin zmaj prvi nad Kimunovo hišo. Glede maščevanja hudobnega Lamena se pa nama ni treba prav nič bati, saj sva pod varstvom našega ujca Kima in tudi bojazni nimam pred njim nikake“, reče mali Jan precej samozavestno. Nato pohiti po stopnjicah na stolp in se kmalu prikaže na vrhu. Že v drugo se posreči Kvanu, da vrže vrv tako bratu, da jo more ta vjeti; hitro potegne ta vrv k sebi in v kratkem času je zmaj na onem mestu mandarinove hiše, ki mu je bilo odločeno.

Zmaj teh dveh bratov je plul torej prvi nad hišo velikega mandarina in množica zaploska vesela malima zmagovavcema; tudi odraščeni Korejci so namreč veliki prijatelji te igre z zmaji in so sledili z veliko pozornostjo in zanimanjem dečkovemu početju. Kmalu so tudi drugi zmaji pritrjeni na streho; toda predno je zaplul zadnji zmaj

nad Kimunovo streho, je minulo pač dobro uro. Najzadnji zmaj je bil namreč Lamenov, ki so ga vendar še vjeli v zadnjem dvorišču, ga nekoliko popravili in ga izpustili na novo v zrak, da jih je bilo vendar vseh 60. Nato so odvedli dečke mandarinovi sluge v njegov vrt in jim tam postregli z najboljšimi korejskimi in kitajskimi slaščicami, hudobni Lameni je pa okusil sladkobo tanke palčice, ki je zapela svojo pesem na njegovem hrbtu, in je preživel ves praznik zaprt v šoli.

2. Pri velikem mandarinu.

Solnce je že precej visoko na nebu. Na veliki zvonu podoben kotel, ki visi sredi mesta v nizkem stolpu, tolčejo bonci s težkim hlodom, da s tem naznanijo začetek slavnosti. In res, kmalu začnô prihajati od vseh strani poslanci meščanov, boncev, plemenitašev, uradnikov vseh osmerih deželâ, učenjakov, trgovcev, rokodelcev, lovcev, kmetov, ribičev in mornarjev in slednjič celo beračev, da bi vsi čestitali današnjemu slavljenču. Tudi godbe ne manjka pri tem, in na dolgih drogih nosijo dečki rdeče pobarvane deske, na katerih stoje napisane z zlatimi črkami čestitke, naslovi, dostojanstva in čednosti slavljenčeve in tudi zapisnik darov, ki mu jih prinašajo čestilci.

„Glej, glej, striček,“ reče sivolasi starček, ki je tudi med gledavci, „iz hribovskih

krajev mu prinašajo 150 pitanih volov; severni kraji mu dadò v dar 400 pitanih prešičev, od juga mu peljejo finotkane svile in od zapada mu prinašajo deset vozov riža! Toliko midva nisva dobila, ko sva obhajala najino šestdesetletnico.“

„Saj pa tudi nisva velika mandarina!“ odvrne sosed. „Toda glej, kako lepi so čevlji, ki mu jih prinašajo čevljarji, in kako velik je klobuk, ki mu ga je naredil klobučar, in kako se sveti meč, ki mu ga darujejo orožarji, in zlata verižica, dar zlatarjev, in svilnati darovi tkalcev! In tam, glej, vlečeta ribiča velikansko želvo in še večjo ribo! Le glej, kako se krivi drog pod to težo! Kaj bodò proti temu knjige, ki jih prinašajo učenjaki tako ponosno kot bi bile največji zakladi na svetu!“

„Kdo ve, če ne bodo prav te knjige ljubše našemu Kimunu nego velikanska riba in zlata verižica in svilnati darovi in prešiči in voli!“ opomni eden gledavcev. „Kimun je velik prijatelj učenjakov in je baje prebral že vse knjige na svetu.“

„Prebral?“ zakliče zopet drugi iz množice. „Na pamet jih zna — do zadnje pičice! Povedal mi je moj bratranec, ki je v mandarinovi kuhinji.“

„No, temu jih pa vendar ne bo pravil — saj je dovolj, če jih je le vse prebral,“ ga zavrne prejšnji iz množice. „Toda to je pa res, velik učenjak je naš veliki mandarin in

videli bode, da bo za večer obdržal pri sebi modrega Kima in debelega prvaka bonceev in še nekaj najbolj učenih učenjakov, medtem ko bo vse druge čestilce odpustil.“

* * *

Ta napoved vrlega Korejca se je res izvršila. Vse skupine odposlancev odkorakajo po svojem dostojanstvu v hišo velikega mandarina. Peljejo jih skozi celo vrsto sob v dvorano, kjer sedi Kimun v beli svili na blazinah za nizko, z različnimi jedili pogrnjeno mizo, kakor zahteva običaj. Po vrsti stopajo posamezne skupine predenj: govornik pove svoje voščilo, veliki mandarin nagne glavo in se zahvali v prav tako kratkih besedah za voščilo in darilo in sluge odvedejo skupino skozi druga vrata na dvorišče in odtod v nasprotno poslopje, kjer se vrši zelo bogata gostija za vse one, ki so prišli čestitat. Le skupina učenjakov stopi na Kimunovo željo v stransko sobo, kjer je pripravljena miza za velikega mandarina in njegove najbližnje prijatelje.

Poldne je že zdavnaj minilo, ko so odšli zadnji odposlanci. Kimun se tedaj vzdigne iz svojega sedeža in reče svojim slugam:

„Najprej hočem videti knjige, ki so mi jih prinesli učeni Kim, veliki Laolu in modri Čajpe. Pokličite mi jih semkaj! Pred kosilom naj me nekoliko spremijo na mojem sprehodu po vrtu in naj mi razložo svoje darove!“

Učenjaki seveda takoj ustrežejo želji velikega mandarina in gredô ž njim na vrt.

Kim je bil stric našega malega znanca, ki se je tako odlikoval, ko so spuščali zmaje v zrak; bil je v srednjih letih in prijaznega, razumnega obraza; Laolu, ki je imel na sebi rumeno obleko boncev, je zrl prevzetno pred se; Čajpa, ki je bil vsled starosti že ves sključen in skoraj slep, je pa vodil prijazni Kim po vrtu. Kimun pozdravi učene prijatelje in si da predložiti darovane spise. Laolu pokaže ponosno na celo vrsto obširnih zvezkov, kjer je popisani budovi nauk in precej izmišljena zgodovina o njegovem razširjenju, in reče:

„Moji bonci so prepisali to božje delo iz knjižnice našega največjega svetišča z nepresegljivo marljivostjo za te in so je okrasili z lepimi slikami. Glej, tu je veliki Buda, tu so oni veliki spokorniki, ki so se obesili pred njegovo sliko na železne kaveljne, in tu je božji ustanovitelj našega prvega samostana na Koreji, ko se pelje na ognjenem zčaju proti nebesom!“

„Lepa hvala ti, slavni Laolu, in tvojim pridnim boncem,“ odvrne Kimun in komaj zatre zaničevalen nasmeh; preveč je prebrisan, da bi verjel smešne bajke boncev. Nato še pristavi:

„Že dolgo sem si želel kak prepis vaših knjig za mojo knjižnico; sedaj se mi je vendar izpolnila želja. — Kaj pa prinašaš ti, moj modri Čajpe?“

„Le neko malo knjižico, ki je pa že veliko let moj največji zaklad,“ odvrne starček. „Dobil sem jo iz Pekinga s koledarji vred. Spisali so jo učenjaki iz daljnega zahoda —“

„Zahodni hudiči!“ prekine bonc jezno Čajpa. „Knjiga se mora takoj zažgati!“

„Da bi se zgodilo tako z Budovim naukom, ki je prišel tudi iz daljne tujine v našo deželo!“ odvrne starček. „Modri dobro premisli, predno izreče svojo sodbo. Jaz čislam to knjižico bolj kot vse knjige, ki sem jih bral v svojem življenju. Le ker čutim, da smrt ni več daleč od mene, le raditega dam knjižico iz svojih rok. Kdo naj pa tudi ve bolje ceniti modrost, ki se nahaja tu notri, kot ti, učeni Kimun, ki si bil poleg mojega druzega Kima moj najboljši učenec! Vzemi in beri!“

Ves vesel seže veliki mandarin po mali knjižici z zlatim napisom: „Nauk Gospoda nebes“ v kitajski pismenki. Ta knjižica je bila kratek katekizem, ki so ga sestavili jezuitje pod cesarjem Kangijem, kateri je bil krščanskim misijonarjem zelo naklonjen, in so ga tiskali v Pekingu ter ga razširili v več tisoč izvodih po celem kitajskem cesarstvu.

„Kakor hitro mogoče,“ reče Kimun, „zahnem brati to knjižico; seveda ne bom prišel prej do tega, kakor šele čez nekaj tednov; osebno se moram namreč zahvaliti vsem mandarinom in drugim dostojanstvenikom za

čestitke in darila, ki so mi jih prinesli danes ob priliki moje šestdesetletnice.“

„Tedaj bi pa prav ponižno prosil, naj mi dovoli tvoja vzvišenost medtem prepisati to dragoceno knjižico, ki je že tako redka,“ prosi učeni Kim. „Mnogokrat sem že nalletel pri učenju najnovejših razlagavcev velikih kitajskih modrijanov Konfucija in Lao-cija na „Nauk Gospoda nebes“. Učeni Kitajci skušajo zavriniti te nauke, a niso, kakor se mi zdi, pri tem posebno srečni. Njih razlage ti prinašam, najmodrejši Kimun, kot neko malo darilce, da spoznaš, koliko že znam.“

„Vzemi jo! Ko boš končal in bom imel jaz čas, bova skupno z našim dragim učiteljem prerešetala modrost mož iz zahoda. Tudi učenega Laoluja povabim k temu pogovoru —“

„Bogovi naj me varujejo pred tem, da bi onečastil svoja ušesa z naukom teh tujih hudičev!“ zakliče jezni bonc. „Sežge naj se ta peklerska knjiga, predno prinese nesrečo nad Korejo, ki so nam jo naši bogovi že davno prerokovali, ako pustimo kaj tujega črez našo mejo!“

Ta razjarjenost zelo vznevolji Kimuna. Zato se obrne od bonca in reče ostalima učenjakoma: „Čas je, prijatelja, da gremo k slavnostnemu obedu. — Žal mi je, da ne morem povabiti še Laoluja. Preveč je razjarjen; jedi bi mu zdaj gotovo škodovale.“

Po teh besedah pusti višjega bonca samega, ki kliče ves bled od togote na njega in na oba spremljevalca maščevanje bogov.

3. Nauk Gospoda nebes.

Učeni Kim je bil premožen mož. Dobro uro od glavnega mesta je imel selski dvo-rec, ki je ležal na prav lepem kraju ob gorovju. Tam je stanoval navadno po leti s svojo sestro in njenimi otroci. Raz streho glavnega poslopja, ki je bilo kot sploh vsa korejska privatna stanovanja enonadstropno, je bil krasen pogled. Na vzhodu so zapirale visoke gore razgled; tem so se pridruževale na jugu in severu nižje gore, ki so v lahkih valovitih črtah padale proti ravnini, katera je nudila na zahodu lep razgled proti morju. Morje samo pa je bilo seveda preveč oddaljeno, da bi se moglo videti; zato je bil tem lepši pogled na široko reko Hankang z brezštevilmimi ovinki in otoki. Že od daleč so se videle okorne ladje Korejcev z dvema jambora in razvitimi jadri, ki so drčale po reki gor in dol. Lažji čolni ribičev pa so se premikali med temi okornimi ladjami, in v bližini glavnega mesta je mrgolelo vse polno ladij in čolnov.

Glavno mesto je ležalo, kakor se je videlo iz vrta, pred Kimovo hišo kakor bi imel kruh na krožniku; imelo je vse polno

cest in ulic, brez števila večinoma s slamo kritih malih hiš in sredi med njimi so se dvigala tupatam budistiška svetišča in druga javna poslopja. Od mestnega zidovja pa je bila cela vrsta vrtov in selskih dvorcev in na koncu krasen Kimov selski dvorec.

Od šestdesetletnice, ki jo je praznoval veliki mandarin, je preteklo dva meseca in približala se je jesen. Na Kimovem selskem dvorcu so obirali jabolka. K temu so bili povabljeni prijatelji in sošolci njegovih nečakov Jana in Kvana; pomagali so pri obiranju, poleg tega so se pa seveda do sitega najedli sladkih jabolk in so se zabavali po dokončanem delu s skakanjem in letanjem. Na to so utrujeni posedli v lopi na tla in so gledali ladje, ki so plule po reki mimo dvorca.

Pogovarjali so se o svojih igrah in o svojih šolskih nalogah in so tožili, kako težko se je naučiti kitajskih pismenk in kako vendar je vse brez koristi, ker se nahaja v kitajskih knjigah toliko budalosti.

„Ni v vseh tako“, reče Jan, naš mladi znanec izza šestdesetletnice, „naša mati prepisujejo sedaj za strica Kima knjigo, ki jo je podaril sivolasi Čajpe velikemu mandarinu ob njegovi šestdesetletnici. Saj veste, da imajo naša mati najlepšo pisavo v celem mestu. No, in iz te knjige so nam povedali najlepše reči o Bogu in našem namenu na tem svetu. Vse kar je pisanega v tej knjigi,

je zelo novo in jako pametno, popolnoma drugačno kot neumne zgodbe, ki nam jih pripovedujejo bonci o Budi in njegovih smešnih svetnikih.“

„Čuvaj se, Jan, da te ne kaznujejo bogovi radi takih besedi!“ opomni prijatelj.

„Saj govoré tako tudi moj stric in moj bratranec, in to še zlasti od tedaj, odkar so prebrali knjigo modrega Čajpa“, se zagovarja Jan.

„Povej nam, kar so nam mati zadnjič pravili o božjem detetu, ki je prišlo na ta svet, da osreči vse ljudi!“ reče Kvan.

„Da, da, le pripoveduj nam!“ kličejo tudi drugi in sklenejo tesen krog okolu Jana ter posedejo po tleh; Korejci namreč nimajo stolov in menijo, da mora biti zelo nepripravno sedeti na stolah.

In tedaj začne Jan pripovedovati:

„Povedati vam hočem najprej, zakaj je prišlo to božje dete na zemljo. Knjiga modrega Čajpa trdi, da je le en Bog.“

„O knjigi nočem ničesar slišati!“ zakliče eden izmed dečkov.

„Mi molimo mnogo tisoč, da milijonov bogov in v našem svetišču samem je podob veliko stotin bogov!“ pripomni drug deček.

„Toda kakšni bogovi! strašne pošasti, pred katerim je človeka kar strah in katere se bojim pogledati, ker se mi potem vedno sanja o njih in me še celo v sanjah straše!“ odvrne pogumno mali Jan.

„Razun tega so si še drug drugemu sovražni in se preganjajo med seboj in nobeden od njih ni vsemogočen. Bog v knjigi modrega Čajpa je pa vsemogočen in najboljši, to se pravi, on more vse in je pripravljen storiti vsem stvarjem dobro, posebno pa ljudem. Ta edini Bog je torej vstvaril ves svet. Le besedico ‚bodi!‘ je izgovoril in nastala sta nebo in zemlja, ki jih prej ni bilo. Tako je vstvaril solnce, ki vzhaja in zahaja in zemljo razsvetljuje in ogreva, in mesec in zvezde, ki svetijo po noči na nebu. In na zemlji je vstvaril hribe in doline, reke in morja, in v morju vse brezštevne ribe in v zraku vse brezštevne tice in na zemlji vse, kar leze in kar gre in vse cvetlice in drevesa. In nazadnje je vstvaril krasen vrt, veliko večjega in krasnejšega nego je vrt našega cesarja, in ga je zasadil z najlepšimi drevesci, ki so prinašala vedno najdragocenejši in najslajši sad, in ta vrt je dal za prebivališče prvima človekoma, možu in ženi.“

„Ali je ta dobri Bog vstvaril tudi človeka?“ vpraša eden izmed dečkov.

„Tudi njega je vstvaril, pa ne tako kakor živali. Moževo telo je naredil iz zemlje in mu je potem vdihnil dušo, ki je neumrljiva in se povrne k svojemu Stvarniku, ko umrje telo in se izpremeni zopet v zemljo! Tudi telo bi bilo pravzaprav neumrljivo, če bi bila prva dva človeka Bogu pokorna in ne bi jedla sadu od drevesa, od katerega jima je

bilo prepovedano jesti. Zapeljala ju je pa hudičeva zavist.“

„Knjiga modrega Čajpa torej tudi pravi, da so hudiči kakor uče naši bonci. Toda ali je Bog tudi hudiča vstvaril?“ vpraša zopet eden od dečkov.

„Seveda je vstvaril tudi njega kakor sploh vse stvari v nebesih in na zemlji; toda vstvaril ga je kot krasnega, nebeškega duha, ki je stal poleg njegovega prestola. Ali nehvaležneš se je uprl svojemu Stvarniku; kot kazen za ta greh ga je Bog izpremenil v hudiča in ga pahnil z vsemi svojimi pristaši v peklenko brezdno. Čajpova knjiga ali kakor se ji pravzaprav pravi: ‚Nauk Gospoda nebes‘, veruje namreč tudi v pekel, kjer trpe hudobni grozne kazni.“

„Na zidu svetišča v Koangciju, kjer sem bil zadnjič pri svojem stricu, je naslikan ves pekel — tako grozno!“ zakliče mali Janovi bratranec. „Jaz nato kar zaspati nisem mogel samega strahu. Pogubljene trgajo tigri, teptajo sloni, požirajo zmaji in pečejo grdi hudiči. Ali je o tem tudi kaj v Čajpovi knjigi?“

„Notri je zapisano, da bodo vrženi pogubljeni v večni ogenj in tja bi prišla tudi prva človeka za svoj greh, ako se ne bi Sin Božji včlovečil in umrl v zadostilo za greh.“

„Sin Božji! — Torej je vendar več nego en sam Bog?“ vpraša eden večji dečko.

„Samo en Bog je, pač pa so tri Božje osebe: Oče, Sin in sv. Duh. Moja mati trdijo,

da mi tega ne moremo razumeti; toda temu se ne smemo čuditi, ako ne pojmuje bistva Božjega, saj še tega ne pojmuje, kako raste travica.“ In deček pripoveduje prav priprosto o blaženi Devici Mariji in o sv. Jožefu in o Betlehemu, kjer je bil rojen Sin Božji kot malo detice v hlevčku in položen v jaslice, kamor so ga prišli molit najprej ubogi pastirčki. Vsi poslušajo z največjo pazljivostjo.

Le nek napuhnjen mladenič viha svoj nos in pravi:

„Bog, ki je rojen v hlevu in ga molijo berači, ne, tak bog ni po mojem okusu! V takega lahko veruješ ti in tvoji prijatelji, jaz pa ne!“

„Rad verujem v takega Boga, ki se je toliko ponižal iz ljubezni do ljudi,“ odvrne Jan.

„Ali nisi čul, ko je pravil moj brat, da so prišli angelji iz nebes in so tako lepo peli njemu čast in hvalo?“ vpraša mali Kvan.

„Tudi trije kralji so prišli iz daljne tujine, ki jim je zvezda oznanila rojstvo Božjega deteta, in so mu prinesli darov in so je molili,“ nadaljuje pripovedovavec. In potem pove, kako je oznanjeval ljubi Izveličar poznej svoj nauk, ozdravljaj bolnike, vzbujal mrtve k življenju in slednjič umrl v groznicah bolečinah na križu za naše grehe in da bi nam tako odprl zaprta nebesa, ker je bila to volja njegovega nebeškega očeta.

Marsikateremu izmed poslušavcev se orosi oko; zlasti mali Kvan kar bridko joka, tako se mu smili križani Izveličar. Ošabni mladenič pa pravi, da je vse to le smešna bajka. Ako bi bil Jezus Bog, bi tiste, ki so ga križali, na mestu pokončal in ne bi nikdar umrl.

„Da, to so rekli tudi njegovi sovražniki, ki niso hoteli vanj verovati,“ odgovori Jan, ki si je prav dobro zapomnil besede svoje matere. „Klicali so mu: ‚Ako si nam obljubljeni Bog, stopi s križa in mi hočemo vate verovati!‘ Toda Jezus je hotel za nas umreti in s še veliko večjim čudežem pokazati, da je vendar Bog: Vstal je od mrtvih poln življenja in lepote, svetlejši nego naše solnce, dasi so mu prebodli njegovo srce s sulico in je bilo njegovo truplo že tri dni zakopano. Tako je dokazal svoje božanstvo, kakor pravijo mati. In šel je v nebesa, kjer prestoluje na desnici svojega očeta. In enkrat bo prišel zopet iz nebes in bo sodil ves svet. Vzel bo potem dobre, ki verujejo vanj in izpolnjujejo njegove nauke, k sebi v nebesa, kjer bodô večno srečni; hudobne, ki ne verujejo vanj in ne izpolnjujejo njegovih nauk, bo pa kaznoval z večno kaznijo. Tako se glasi nauk Gospoda nebes v knjigi modrega Čajpa.“

„Ako mi tedaj ne verujemo, bomo tudi pogubljeni?“ vpraša ošabni mladenič. „Le pojdi, Jan; tako nisi neumen, da bi govoril to resno. Kje pa je bil rojen in križan ta

čudni bog? tu na Koreji? Nihče ni ničesar čul o njem. Ali na Kitajskem? Naš učitelj nam je razlagal različne religije Kitajcev, ničesar pa ni povedal o tem križanem bogu. In tudi na Japonskem ni živel in učil, sicer bi kaj zvedeli o tem od Japoncev.“

„Bog je bil rojen na daljnem zapadu in modri možje od zapada so prinesli njegovo knjigo na Japonsko. Od tam jo je dobil Čajpe s koledarji vred in modri možje bi jo nam bili sami prinesli na Korejo, ako bi ne bila naša dežela tujcem tako strogo zaprta.“

„Prav po pravici je zaprta naša dežela vsem tujcem; le nesreča more priti od zunaj, pravi vedno moj oče. In to je vzroka dovolj, da ne sprejemem nikdar tega nauka,“ reče mladenič. „Jaz se držim prastare knjige ‚Pota duhov‘, ki je prišla iz Japonske k nam. Ta pripoveduje začetek sveta takole: Sedem bogov je vladalo v nebesih; nekega dne reče sedmi svoji ženi: ‚Nekje mora biti trda zemlja, iščimo jo!‘ In on vrže svoj z dragocenimi kamni okinčani meč v zrak; tu se naredi vodena kapljica na ostrini, ki se spremeni v otok. Na ta otok se preseli bog s svojo ženo. Otok je bila Japonska in tja je poklical sedmi bog osem milijonov ljudi, ki so se razkropili po celem svetu. Tako pripoveduje božja knjiga ‚Pot duhov‘ in tej verujem več nego vsem knjigam zapadnih hudičev.“

„Odkod je pa poklical tvoj bog osem milijonov ljudi? Odkod je vzel železo in

dragocena kamenja za svoj meč, predno je bil vstvarjen svet?" vpraša Jan.

„To bo pa že sam bolje vedel nego ti, mali učenjaček!“ odvrne mladenič. „Kratko-malo, jaz ne sprejemem nikoli tujega nauka!“

Mnogo dečkov mu pritrjuje; večina pa trdi, da jim zelo ugaja nauk Gospoda nebes, in prosijo Jana, naj jim še kdaj pove kaj, ko prebere vso knjigo. Mali Kvan pa reče:

„Ali niste tega mnenja, da premore velika gospa, ki je rodila tega Boga, veliko pri njem? Zato jo prosimo, naj nam pripomore do tega, da spoznamo nauk njenega Sinu in se naučimo ga spolnovati!“

Janu in njegovim prijateljem je jako všeč ta predlog; le mladenič in njegovi pristaši se zaničljivo poslove od ‚zapadnih vernikov‘, kakor zovejo one prezirljivo, in gredô smeje in zasmehovaje to budalost proti mestu.

Medtem se spomni Jan, da ima njegov stric med svojimi redkostmi neko svetinjo, kjer je vtisnjena gospa v svetlem solncu in mesečni krajec pod svojimi nogami, ko moli. Kaj to pomeni, tega ni mogel stric nikdar zvedeti; le to se je govorilo, da je izza časa, ko je prišel Tajkozama, ‚Japonski vladar‘, z vojsko nad Korejo.

„Ta podobica prav lahko predstavlja mater Sinu Božjega,“ si misli deček pri sebi in poišče svetinjo s stricovim dovoljenjem; dečki jo pa spoštljivo ogledujejo in Kvan jo celo poljubi. Potem jo obesijo na staro

drevo in jo okinčajo s cvetlicami. Kvan pa dvigne svoje roke proti nebu in prosi:

„O velika gospa, ako zamoreš čuti naše besede, pošlji nam moke, ki nam bodo oznaževali nauk tvojega sina!“

Na svetinji je bila res podoba brez madeža Spočete Device; v Tajkozamovi vojski je bilo namreč zelo veliko krščanskih Japoncev. In Marija je čula molitev dečkov, ki so molili pred njeno podobo, kadarkoli so prišli na Kimov selski dvorec. Jan in njegov mali brat Kvan sta pa molila vsak dan k Mariji.

4. Dobri načrti.

Pojdimo sedaj nekoliko k učitelju Kingu.

V mali hišici ob mestnem zidovju ima svoje bivališče. Zadaj za hišico je lep vrtiček, ki ga zelo dobro obdeluje in kamor se hodi rad sprehajati, ako ni v šoli. Tudi danes dobimo prijaznega učitelja tu v lopi, ki je v senci košatih dreves. Velika očala leže pred njim na mizici, poleg njih pa zelo čuden klobuk s pokoncustoječimi okraji — oboje znamenje njegovega učenjaškega stanu. Iz dolge pipe puha od časa do časa oblačke dima v zrak, vmes pa pokuša čaj iz male čašice.

„Minul je zopet en neprijeten dan,“ reče sam pri sebi, „to večno ubijanje s temi ničvredneži! No, najporednejšega ne bo več,

Lamen je šel, a h koncu me je njegov oče še kot za nameček h plačilu za moj trud prav grdo ozmerjal in mi zapretil z ječo in natezalnico — lepa hvala, hahaha! Sposoben je že izvršiti, kar je zapretil, ako ne bi bil jaz pod varstvom velikega mandarina. To je dobro, da niso vsi taki kot je bil ta Lamen. Jan in njegov brat Kvan sta nasprotno zelo vrla dečka in izvrstna učenca, nadarjena, pridna in nad vse ljubeznjiva. Njuna mati jih izvanredno dobro vzgaja. Tudi od mojih prejšnjih učencev je bil marsikateri zelo dober in mi je še vedno zvest, kakor n. pr. mladi Kimi in njegov prijatelj Pirki, — toda glej no! Ali je res? Pravkar sem mislil na vaju in že sta tu!“

Po teh besedah vstane učitelj in stopi k mladeničema, ki sta prišla ravno iz vrta.

„Mislim, da ste le dobro mislili o naju, učeni King,“ reče Kimi in se nasmeje, „ali se pa mogoče še vedno jezite nad našimi burkami, ki smo jih tupatam uganjali v šoli?“

„Če bi le drugih težav ne bilo!“ odvrne učitelj, „da, če bi bili vsi učenci taki, kot sta bila vidva, ali kakoršna sta vajina bratranca Jan in Kvan, potem bi bilo moje največje veselje biti v šoli. Toda vsedita se k meni in malo pokadita z menoj iz pipe. Tako prijetno je v lopi nekoliko poklepetati.“

„Prav raditega sva prišla,“ reče Pirki. „Čula sva ravnokar, da berete v šoli novo knjigo o nebeškem nauku s svojimi učenci

in zvedela bi rada za vaše mnenje o tej knjigi. Vedite namreč, da sva Kimi in jaz in večina najinih prijateljev zelo vneti za to knjigo, od katere imamo vsi prepise po Kimijevem očetu.“

„In ne brez vzroka! Jaz nisem še nikdar čul priprostejšega, jasnejšega in vzvišenejšega nauka o Bogu in človeku, kakor je v tej knjigi. Zato sem jo tudi takoj pričel čitati s svojimi učenci v šoli, kakor hitro sem jo prepisal v ta namen.“

Čudili se bote mogoče, kako je mogel učitelj King brati kitajsko knjigo s korejskimi otroci, ker se korejski jezik tako razlikuje od kitajskega. Toda Kitajci ne pišejo besede s črkami, ampak imajo za vsako besedo svoje znamenje, kakor imamo n. pr. mi Evropejci vsi ista znamenja za številke, a jih vsak drugače izgovarja. Znamenje 10 izgovarjamo mi Slovenci „deset“, Nемец pravi „cen“, Italijan „dieči“, Francos „dis“, Anglež „ten“, sploh vsak narod drugače; a vendar vemo vsi, da pomeni znamenje 10 pri nas in pri vseh drugih narodih številko „deset“, dasi izgovarja vsak narod drugače to znamenje. Tako so torej tudi znamenja za besede enaka pri Kitajcih in Korejcih, dasi vsak izmed teh narodov drugače imenuje eno stvar kakor drugi. Zato zamorejo Korejci brati knjige, ki se tiskajo s kitajskimi znamenji prav tako, kakor zamorejo Kitajci brati knjige, ki se tiskajo z korej-

skimi znamenji, ker so vsa znamenja pri obeh narodih enaka! Korejec zamore torej brati kitajsko knjigo, četudi niti besedice ne razume Kitajskega.

„Včeraj,“ nadaljuje King, „sem začel čitati to knjigo s svojimi učenci in danes zjutraj mi že naznanja Lamén, mandarin najvišjega sodišča sledeče: 1.) njegovi nadepolni sin ne bo več obiskoval moje šole, (za kar se najtoplejše zahvaljujem); 2.) naj takoj preneham z branjem te knjige, ki so jo zanesli med nas zapadni hudiči; 3.) ako se to ne zgodi, pridem pred sodišče, kjer naj se nadejam najhujših kazni.“

„Lamén, ta pijanec to ukazuje?“ zakliče Kimi. „Kaj ste pa vi storili?“

„Jaz sem nadalje čital, potem sem šel pa k velikemu mandarinu in sem ga prosil, naj me vzame pod svoje varstvo. Kimun mi je zagotovil svoje varstvo in se je izredno dobro izrazil o knjigi od „nebeškega nauka“. Nad nravoslovjem, ki je zove knjiga deset zapovedij božjih, se je kar čudil veliki mandarin in je rekel, da kaj enacega niti daleko ne uči Konfucij, največji kitajski nravoslovec.“

„Gotovo“, reče Pirki, „se ne nahaja v nobeni nam znanih religij kaj tako vzvišenega kakor je nauk o početku vseh stvari. Da, kar nam o tem pripovedujejo drugi veroustanovitelji, je sama budalost in neumnost. Tu pa — en sam Bog, ki je, ker je Bog —

ki je vse ustvaril s svojo besedo iz same dobrotljivosti, — to je tako priprosto pa vendar tako vzvišeno!“

„Popolnoma prav“, pripomni Kimi. „Toda v knjigi je tudi mnogo težkoč, kakor n. pr. nauk o Trojici in o včlovečenju Sinu Božjega in neki nepojmljivi daritvi, ki jo prinaša zapadna religija.“

„Veliki mandarin mi je tudi pravil o teh skrivnostih,“ odgovori King. „Jaz mu jih nisem znal razložiti; vprašal sem ga pa, ali ne bi bilo mogoče, da bi prišel eden teh zapadnih učiteljev preoblečen v kupca semkaj in bi nam razložil, kar se nahaja nejasnega v knjigi. Toda Kimun je zmajal z glavo in rekel, da se ne upa tako zelo nastopiti proti mogočni stranki Pikov. Ti bi ga potem prav gotovo spodili s pomočjo boncev.“

„Kaj pa pravite k temu, kar smo sklenili mi včeraj v naši družbi?“ vpraša Pirki. „Tudi mi smo namreč prišli do prepričanja, da ne moremo vsega razumeti, kar je v tej krasni knjigi, ako nam je kdo ne razloži. In sklenili smo, da odpotuje eden izmed nas s prihodnjimi odposlanci, ki poneso sinu nebes davek našega kralja, v Peking in pri tej priložnosti popraša zapadne učitelje za razlago. Ali ne bi bilo to mogoče?“

Vsako leto namreč odpotujejo trije višji mandarini kot kraljevi odposlanci na dvor v Peking in prineso od tod zahvalne darove nazaj na Korejo; v prvi vrsti kitajski kole-

dar za prihodnje leto. Ti trije odposlanci se pa morajo pod prisego zavezati, da ne bodo nič drugih poslov tedaj opravljali ali s privatnimi osebami sklepali kake zveze.

King pomisli nekoliko, potem pa dé:

„To je popolnoma odvisno od vajinega očeta in od velikega mandarina. Če žele vajin oče, jih gotovo Kimun predlaga za odposlanca in potem menim, da bota smela iti tudi vidva žnjim kot spremljevalca. Ali nimata drugi teden velikega izpita za mandarine?

„Da, toda ga li bova naredila?“

„Sijajno morata narediti izpit! Potem je pa običajno, da smeta kaj prositi pri obiskih, ki jih naredita po izpitu pri velikem mandarinu in pri drugih dostojanstvenikih. Prosita tedaj Kimuna, naj predlaga vajinega očeta za odposlanca in vama da dovoljenje, da ga smeta spremljati.“

„Ta misel ni napačna,“ reče Pirki, „in ako obljubiš velikemu mandarinu, da mu prineseš iz Pekinga knjige zapadnih modrijanov in druge nenavadne spise, ti gotovo dovoli, da greš s poslanci kot nekak tajnik.“

„Saj poskusili bomo,“ konča Kimi. „In ko pridem v Peking, se že dobro potrudim, da dobim odgovore na vse težkoče. Napišite mi jih King! Toda skrajni čas je že, da se ločimo. Solnce že zahaja, do doma pa imam dobro uro hoda.“

Prijatelja želita torej svojemu staremu učitelju lahko noč, ta pa moli k Bogu, o katerem poroča „Nauk Gospoda nebes,“ naj blagoslovi ta načrt. In vse se je zgodilo tako, kakor je bilo sklenjeno. Mladi Kimi naredi izvrstno svoj izpit s tem, da odgovori na vprašanje po postanku sveta in človeka tako, kakor stoji zapisano v „Nauku Gospoda nebes“. Vsi učenjaki, ki prisostvujejo izpitu, se čudijo ker še nikdar niso čuli o tem kaj drugega kakor budalosti njihovih boncev. Le veliki mandarin se muza, on namreč dobro ve, iz katere knjige zajemlje mladenič svojo učenost. Kimi dobi prvo odliko in s tem pravico vstopiti kot mandarin prvega reda v državno službo. In ko je slavnost končana, ga po starodavni korejski šegi povzdignejo v doktorja s tem, da ga namažejo s črnilom in moko. On pa bogato pogosti svoje prijatelje, potem pa prosi svojega očeta in velikega mandarina, naj mu dovolita, da tudi on potuje v Peking. Oče takoj dovoli, Kimun pa šele po malem obotavljanju obljubi, da bo stavil kralju ta izvanredni predlog. Pripomni pa:

„Vedite, da ravnam tako le iz znanstvenih nagibov. Rad bi spoznal ta zapadni nauk; da bi ga pa pri nas vpeljal, to bi bil preveč predrzen poskus, ki bi imel najhujše posledice in kateremu se bi jaz najodločneje upiral.“

5. V Pekingu.

Kar je obljubil veliki mandarin, to se je tudi zgodilo. Kim je bil imenovan za poslanca in njegov sin je dobil dovoljenje, da sme spremljati odposlanca, dasi je ugovarjal temu Lamenu, mandarin sodnega dvora, pri kralju in je prvi bonc Laolu pretil vladarju z največjo jezo in kaznijo bogov. Nameni Kimunovi so vendar tako jasni; on hoče uvesti zelo nevarne novotarije in neko novo, tujo vero, ki je Budi jako zoprna in sovražna. Toda kralj, ki se celo malo briga za vlado, je prelen in preveč zaupa svojemu velikemu mandarinu, da bi izpremenil že izdane naredbe. Le to omeni Kimunu, da noče nobenih sitnosti imeti z bonci: „Ti in tvoji prijatelji, ki tičite vedno v knjigah, mislite in verujte, kar hočete; toda ljudsko vero mi pustite pri miru in ne uvajajte novotarij!“

Kim in njegov sin Kimi se torej začneta pripravljati za dolgo pot. Še bolj pa kot njihov bratranec se tega veselita Jan in Kvan.

„Kako se veselim, ker greš ti v Peking!“ reče Jan. „Nad vse rad bi šel tudi jaz z vama, da bi sam videl zapadne modrijane in čul iz njihovih ust nauk Gospoda nebes. A zadostovalo mi bo, da ga bom čul od tebe, ko se povrneš. Prav gotovo nam je naklonila to srečo milostljiva velika gospa, h ka-

teri moliva vsak dan z najino materjo. Glej, da natančno povprašaš tuje učenike o vsem, česar nismo razumeli v Čajpovi knjigi, zlasti kako se mora politi človeka z vodo, ako se hoče njegovo dušo očistiti madežev in grehov in kaj se to pravi: „Posvečuj nedeljo!“¹⁾ in kar se nahaja v knjigi o sveti daritvi in dušni hrani.“

„Že prav dečko!“ reče nekoliko vznemoljen Kimi. „To in še marsikaj družega povprašam zapadne bonce; jaz najdem še veliko več težkoč v njihovem nauku, o katerih ti še slutiš ne, ker si še preneumen.“

„Bratranec, ne huduj se name! Gotovo nisem tako učen kakor ti; toda nauk Gospoda nebes ni le za učenjake. Misliš li, da so bili pastirji, ki so prišli po angeljskem ukazu k jaslicam Božjega deteta, učenjaki? Potuj torej srečno in nam prinesi kmalu popolnoma jasno razlago nebeškega nauka! Vsak dan bova s Kvanom molila pred podobo velike gospe za strica in za te, dokler se ne vrneta.“

Tako modruje mali Jan svojemu bratrancu na večer pred odhodom. Potem pogoste po korejski šegi vse prijatelje, znance in sorodnike kar najbolj mogoče in drugo jutro odpotujejo poslanci. Sijajna družba jih spremi od palače velikega mandarina skoz mesto do mestnih vrat, mnogi jim pa slede še pol

¹⁾ Korejanci ne dele leta v tedne, zato tudi ne vedô, kaj je to: „nedelja“.

dneva hoda iz mesta na njihovi poti proti severu. Tudi mali Jan teče tako daleč sedaj poleg nosilnice bratrančeve, sedaj poleg stričeve. Gotovo kake stokrat opomni Kimija, naj se da le dobro podučiti od zapadnih modrijanov v njihovem nauku, predno se vrne.

* * *

Odposlanci nadaljujejo svojo pot proti severu. Lahke nosilnice nosita po dva pa po dva moža na bambusovih¹⁾ palicah; večina tečejo možje tako, da jih vojaki, ki stražijo ob straneh oboroženi z mečem in sulico, komaj dohajajo. Stražiti pa morajo odposlance radi tega, ker je na Koreji toliko roparjev, da ni posebno varno hoditi samemu okoli. Odposlanci so seveda povsod dobro sprejeti, kakor se sploh spodobi kraljevemu poslanstvu, in kraljevi namestniki in mestni in vaški župani jih kar najbolj mogoče pogoste; vendar je potovanje zelo težavno. Slabo vreme in sneg zelo nagajata potnikom, ki se zamanj zavijajo v svojih nosilnicah v kožuhe in gorka oblačila; vsi otrpeli od mraza pridejo mnogokrat šele zvečer do kakega prenočišča, nosilci pa vajeni tacega napora hodijo pogumno po snegu in dežju.

Čez mesec dni pridejo srečno do severne meje Koreje, do reke Jalu. Bila je zmrznjena in ravno sredi nje jih sprejme oddelek ki-

¹⁾ Bambus je neke vrste trst, ki raste v Indiji in je jako močan.

tajskih jezdecev, ki jih peljejo naprej čez hribe in doline, dokler ne pridejo po preteku nekaj tednov do velikega kitajskega zidu in osem dni na to do Pekinga.

Kako se čudijo Korejci nad življenjem v tem velikanskem kitajskem mestu, nad mnogoštevilnimi krasnimi svetišči, na čudnimi stolpi in strehami na njih in nad zvončki in kraguljčki, ki so obešeni na strehah in se sliši njihovo zvonenje, kadarkoli potegne sapa! Kaj enacega ali podobnega se ne nahaja na Koreji ali v njenem glavnem mestu. Kako se pa šele čudijo, ko jim pokažejo najkrasnejše svetišče Konfucijevo in ko jih peljejo v velikansko cesarjevo palačo in jim razkažejo čarobne vrtove, v katerih je vse polno jezerov in mostov, stopnjic in votlin, svetišč in lop, gozdičev in gajev! Skoraj je pozabil mladi Kimi sredi vse te krasote, zakaj je pravzaprav prišel v Peking; toda že tretji dan se spomni, kaj je namen njegovega bivanja v glavnem mestu Kitajske.

„Čegavo je pa to svetišče, ki je tako čudno?“ praša uradnika, ki je gostil korejske poslance in jih vodil po palači.

„To ni budistiško svetišče, ampak to je svetišče Gospoda nebes, katero je sezidal mogočni cesar Kangi zapadnim učiteljem. Veliki zlati napis nad vrati je sam zložil in jim je dal potrdilo, da je njih nauk dober in da ima vsak Kitajec pravico ga pripoznavati,“ se glasi odgovor.

„Ali se sme iti v to svetišče in govoriti z zapadnimi modrijani?“ praša mladenič.

„Seveda se sme. Jutri, pojutrajšnjim; kadar hočeš. Vendar ni več takih učiteljev kakor za časa cesarja Kangija. Oni so znali prorokovati tek zvezd in mesca in njegov mrk prav natančno, izdelovali so umetne ure in so presegali s svojim znanjem vse največje naše učenjake. Zato so bili v velikih čisljih pri cesarju. Sedanji učitelji pa niso nikdar povabljeni na dvor in se ne dotaknejo cevij in strojev, s katerimi so njihovi predniki opazovali mesec in zvezde. Vendar so pa pobožni in neomadeževani možje. Jutri gre lahko moj tolmač s teboj, ako jih želiš obiskati. Toda sedaj nas pričakuje mogočni Lihung, prvi mandarin z zlatim gumbom, moj predstojnik.“

Drugo jutro gre torej mladi Kimi s tolmačem k misijonarjem. Ti so bili oo. Frančiškani, ki so nadaljevali delo prejšnjih jezuitskih misijonarjev z veliko vnemo in z velikimi žrtvami. Brat vratar, prijazen starček, šele čez nekaj časa razume Kimija in tolmača; potem pa steče, kakor hitro ga morejo nositi njegove stare noge, po o. gvardijana in po škofa ter jima naznani, da je tu neki tuji knežji sin, ne ve čegav, ki prosi za poduk o zapadni religiji.

Takoj prihiti o. gvardijan k vratom in pelje tujca v priprosto škofovo sobo. Škof je bil tedaj Aleksander Govejski, mož, ki

sta ga dičila velika pobožnost in gorečnost za rešitev duš. Z največjo ljubeznivostjo sprejme mladeniča, ki zre v začetku seveda še z neko bojznijo k „zapadnemu modrijanu“. Toda milo obličje častitljivega starčka prežene kmalu vso zadrego. Kimi pozdravi škofa z globokim prikonom, ima pa po korejskem običaju veliki klobuk na glavi, in počene na tla. Škof mu sicer ponudi stol, toda mladenič pravi, da je to zanj bolj pripravno kakor pa sedeti na stolu.

S pomočjo tolmača pove Kimi odkod prihaja in kaj hoče s tem svojim prihodom. Seveda stvar ni bila prav lahka razumeti se med seboj. Mladi Kimi ni znal veliko Kitajskega, misijonarji niso znali Korejskega in tolmač sam ni bil posebno kos svoji nalogi, kar so kmalu izprevideli, ko je prevajal razlago verskih resnic. Kimi in škof sta se torej pismeno menila kakor dva goloba. To je bilo pa zlasti za škofa težavno; saj si lahko razlagamo, da mu kitajske črke niso šle tako izpod rok kakor latinske. Toda veselje častitljivega višjega cerkvenega predstojnika nad nepričakovanimi poročili mladeničevimi in nad Kimijevo gorečnostjo, da bi rad spoznal nauk Gospoda nebes, premaga vse težave, ko spozna, da se mu obeta izpreobrnjenje celega kraljestva.

Kako se čudi škof in ž njim vred vsi njegovi misijonarji, ko zvedô, da je mala tiskana knjižica starih jezuitskih misijonarjev,

ki jo je spisal slavni o. Adam Šal iz Kolina, prinesla krščanstvo v tako strogo zaprto Korejo — popolnoma slučajno, kakor se zdi, a vendar gotovo po posebni Božji previdnosti! In kakor se že pri prvem precej dolgem pogovoru spozna, je Kimi popolnoma prav pojmlil vse temeljne resnice krščanske vere; seveda se mu mora še marsikaj razložiti, a to se ne more vse zgoditi v Pekingu, ker ostane premalo časa tukaj.

Na koncu prvega pogovora pelje škof mladeniča v bližnjo hišo božjo in mu razloži podobe, ki krase oltarje in zid. Tu je pred vsem veliki križ, na katerega je bil pribit umirajoči Izveličar. Z nepojmljivo ljubeznijo se zdi, da gleda oko Jezusa Kristusa na tujca, ki globogo ganjen pade na svoja kolena in počasti sveto podobo s tem, da se dotakuje pred njo s čelom tal. Potem pa reče:

„Vem, kaj predstavlja podoba. To je Sin Božji, ki je umrl za nas na križu.“

„In ti veruješ vanj?“ vpraša škof.

„Da, jaz verujem.“

„Ti želiš torej postati kristjan in biti krščen?“

„To srčno želim in izpreobrnil bom potem ves svoj narod k tej Božji veri.“

„Z Božjo pomočjo,“ odvrne škof. „To ni človeško delo, in ti moraš prositi Boga milosti, da se posluži tebe.“

Nato razloži mladeniču še druge podobe: blažene Device Marije, sv. Frančiška

Ksaverija, sv. Ignacija, sv. Frančiška Aziškega in sv. Antona Paduvanskega in napiše od vsakega na košček papirja kratko zgodbo. Tako mine hitro ura za uro in Kimi se mora posloviti, da pride še pravočasno z očetom in poslanci k sprejemu pri cesarju; obljubi pa, da pride drugi dan — v nedeljo — k službi Božji.

In ko je drugi dan v cerkvi, ga vsega prevzame krasota hiše Božje, glas orgelj, ki jih prvič sliši, petje, duhovniška obleka, vzvišeni obredi, ki ga napolnijo z velikim spoštovanjem, dasi jih ne razume, in častiljiva postava škofova, ki daruje obdan od svojih duhovnikov slovesno skrivnostno daritev na oltarji. In po službi božji prosi najiskrenejše, naj mu podele sv. krst, da postane tudi on ud te vzvišene religije.

Škof mu usliši prošnjo, kajti Kimi je za sprejem tega prvega zakramenta že dovolj pripravljen. Poleg tega se ne ve, kdaj odpotuje; kakor hitro se namreč poslanci poklonijo cesarju in mu izročé darove ter dobe iz njegovih rok koledar za prihodnje leto in druga darila za kralja in njegove dostojanstvenike, navadno Korejci takoj odpotujejo. Dan, ko se morejo pokloniti cesarju, pa določijo kitajski zvezdoslovci iz stanja zvezd, da je blagonosen za vse. To vse je dovolj vzroka, da podeli škof Kimiju krst brez daljše priprave. Pri tem dobi ime Peter, ker je poklican od Boga, da bo tako-

rekoč prvi kamen, na katerega se sezida cerkev Božja na Koreji. Mladi kristjan je jako ganjen. Zato obljubi, da pride vsak dan k poduku in pripelje s seboj, če le mogoče, tudi svojega očeta, ki bo mogoče dobil kak način, da bo mogel vzeti s seboj čez korejsko mejo kitajskega katoliškega duhovnika.

Ne končajo še svojega pogovora, že pride sel po mladeniča, ker mora iti odpotništvo po ukazu dvornega zvezdoslovca takoj v cesarsko palačo k slavnostnemu sprejemu. Škof in misijonarji v naglici napolnijo zaboj z molitveniki, katekizmi in drugimi nabožnimi knjigami, s svetimi podobami, svetinjami, križi in drugimi stvarmi in je dadô novokrščencu, ko se vrne zvečer, da se poslovijo od škofa; poleg tega mu dadô še mnogo dobrih nauk in opominov. Ves ganjen da končno škof mladeniču še svoj višjepastirski blagoslov. Duhovnemu možu namreč ni ušlo to, da ima mladenič poleg veliko dobrih darov tudi neko površnost v svojem značaju in da malo preveč sebe ceni. Sklenil je, da ga podučijo v molitvi in krščanski ponižnosti; sedaj se mora pa tako hitro ločiti od njega. Še enkrat opomni škof mladeniča k molitvi; potem ga bo napolnil duh Božji z modrostjo in močjo; upa pa, da zamore kmalu poslati duhovnika na Korejo.

Tako se loči Peter že na dan po svojem krstu od Pekinga.

6. Povratek.

Jan in njegov brat Kvan sta že težko pričakovala, da se vrnejo poslanci. Huda zima je že minula in spomlad l. 1784 se je pričela. Vsak dan gresta sedaj brata na vrh hribčka, ki leži poleg Kimovega selskega dvorca, in gledata v daljavo tja, kjer se reka Hankang prvič prikaže izpod grmovja; običajno se Korejci niso vračali skoz Mandžurijo, ampak ob reki Peiho do Tienci in odtod po „Rumenem morju“ domov. Kolikokrat zmoti dečka kaka večja ladja, ki priplove proti vodi! Zato menita v začetku tudi danes, ko zagledata v solčnem svitu veliko ladjo, ki prihaja proti reki, da sta se zmotila. Ko pa Kvan še enkrat bolj natančno pogleda proti reki, zakliče ves vesel: „So že pravi! Rumena zastava se že vidi na ladji!“

In res so bili pravi. Dečka stečeta, kolikor jih morejo nesti njihove noge, proti obrežju, kateremu se bliža ladja vsled močnega vetra vedno bolj. Ko zagleda Jan strica in bratranca, jima začne mahati z roko in ju že oddaleč pozdravlja in črez nekaj trenutkov nato se vstavi ladja in takoj po prvem pozdravu reče Kimi — imenujmo ga sedaj s krščanskim imenom Peter —:

„Zelo prav je, da sta vidva tu. Kvan, teci hitro k nam domov in pripelji s seboj nekaj hlapcev, da spravijo ta veliki zaboj

domov! Ti pa, Jan, čuvaj medtem nad njim; v zavoju so same krščanske knjige in stvari. Imel boš veliko veselje nad njimi.“

„Ali si se pa tudi dobro poučil o nauku Gospoda nebes, Kimi?“

„Jaz se nisem le poučil o nauku Gospoda nebes, ampak sem ga tudi sprejel! Toda ti že jutri natančneje povem in mnogo, mnogo družega. Sedaj pa moram z očetom k velikemu mandarinu, da se oblečem v obredna oblačila in grem odtod takoj v kraljevo palačo, kjer izroče kralju koledar in druge darove kitajskega cesarja.“

Medtem se je sešla ob obrežju velika množica radovednežev, da vidijo vračajoče se poslance. Najbližja straža pri vratih pošlje oddelek vojakov, veliki mandarin, ki so ga o prihodu poslancev takoj obvestili, kraljevo godbo poslancem nasproti; težaki in nosilci nosilnic, ki jih je polno po cestah glavnega mesta, so pa kar sami prišli k obrežju in izprevod se začne kmalu pomikati z godbo na čelu proti mestu. Temu sledi radovedna množica, da vidi slovesni obhod pred kraljevo palačo. Jan se pa vsede na zaboj, kjer so shranjeni tako dragoceni zakladi in katerega so prenesli hlapci ladje na obrežje, in ostane kmalu sam na obali; vsi so odhiteli za izprevodom poslancev.

Nenadoma se pridruži dečku škiljasti Lamenu in ga nagovori s porogljivim nasmehom:

„Glej, glej, tu je pa slavni zmagovavec pri spuščanju zmajev, Jan. No, stric in učeni gospod bratranec sta že prišla nazaj? Gotovo sta prinesla mnogo lepih stvari svojemu milčeku? Kakor vidim, kar en velik zaboj! Pojdi no malo proč, da si ogledam stvar nekoliko bližje!“

„Pusti me v miru, Lamén,“ reče Jan ter se ne gane od zaboja. „Jaz se nočem s teboj prepirati.“

„Haha, mislim da ne; sedaj te ne ščiti tvoj brat in bedasti King tudi ni več moj učitelj. Toda jaz, fantiček, se pa hočem s teboj prepirati in ti torej še enkrat ukažem: Pojdi dol iz zaboja, ali te pa sunim tako, da si takoj v reki, iz katere ne prideš z lepa!“

Ker vidi Jan, da je neposredno na robu reke sam, njemu nasproti pa veliko večji in močnejši Lamén, katerega zlobnost in zvijačnost predobro spozna, se ozre okolu sebe, je li kje kak človek, ki bi ga branil — toda zamanj. Zato poskusi še enkrat z lepimi besedami pomiriti svojega nasprotnika, a ker se mu to ne posreči, reče končno:

„Ti me seveda lahko pahneš v reko; toda pomisli, potem postaneš ubijalec in Bog te gotovo kaznuje, ako jaz utonem. Vendar do zaboja, ki mi ga je izročil v varstvo moj bratranec, ne prideš nikdar, dokler sem jaz živ.“

„Tepec, bomo takoj videli!“ zakriči škilec in plane na dečka, ki se pa prvemu udarcu

tako spretno umakne, da izgubi Lamén ravnotežje in prileti z grdo kletvico na ustih na rob zaboja ter se precej hudo udari. Vendar pogoltne svojo bolečino in zakriči na ves glas, ko opazi na zaboju veliki kitajski državni pečat, s katerim so bili sicer le oni zaboji zapečateni, v katerih so bili darovi kitajskega cesarja:

„Tatovi! Ukrasti hočete zaboj, ki gre našemu kralju? Takoj pokličem sodne slugé mojega očeta in te dam zapreti, zaboj pa ponesejo v našo hišo, da se preišče!“

„Kaj, ti zmerjaš mojega strica in bratranca s tatovi?“ zakliče mali Jan, ki mu jeza podvoji njegove moči. In ko poskusi Lamén odtrgati bolj slabo pribito desko in potegne iz luknje, ki nastane pri tem, rožni venec, skoči deček s svojo glavo tako močno v svojega nasprotnika, da ga podere na tla in se oba valjata en čas po tleh. Toda močnejši Lamén je kmalu na vrhu in skuša pahniti svojega nasprotnika v reko; ta pa opazi nakano, zato se prime krčevito za sovražnikovo obleko in kliče na pomoč. In že začnô Janu pešati moči tako, da misli, da je že izgubljen, kar pride Kvan s hlapci k obrežju in reši svojega brata kmalu iz roke hudobnega Laména. Ta pa začne seveda ljuto razkačen žugati z očetovo oblastjo in s sodnimi slugami. In hlapci položé zaboj na nosila in gredô domov v spremstvu obeh dečkov.

„Le pojdite!“ kriči za njimi Lamem; „vas bomo že dobili. Tu imam dokaz v rokah, da ste vtihotali v Korejo tuje čarovnije, ki so po zakonu prepovedane.“

S tem zamahne z rožnim vencem, ki ga je vzel iz zaboja, v zrak in hiti proti bližnjim mestnim vratom.

„Naj le teče!“ reče Jan hlapcu, ki hoče vloviti Lamena. „Zaboj, v katerem so knjige in svete stvari nauka Gospoda nebes, so prinesli iz Pekinga z vednostjo velikega mandarina; hudobni škilec nam torej ne more prav nič škodovati.“

* * *

Šele pozno zvečer se vrne Kim s svojim sinom Petrom iz mesta domov. Takoj začne odpirati zavoj. Knjige zlože vrejene po svojih naslovih k zidu, Kim pa položi od vsake knjige prav posebno lepo vezano na stran za svojega prijatelja, za velikega mandarina in za starega učitelja Čajpa.

„Jutri jima jih ponesem,“ reče končno. „Zelo se jih bota vzveselila, zlasti nad pravoslovjem Ricijevim, ki je najbolj učeni Kitajci še bolj čislajo kakor knjigo velikega Konfucija.“

To slavno delo jezuita Ricija cenijo še dandanes na Kitajskem bodisi radi njegove vsebine ali radi lepega kitajskega jezika, v katerem je spisano. Od malih molitvenikov

in katekizmov pa dobita Jan in Kvan po več izvodov zase in za svoje prijatelje.

Nato pridejo zavoji s podobicami na vrsto. Kako se vsi čudijo, ko zagledajo te njim čisto nove podobe in jim Peter vsako posebej razloži, kaj predstavlja! Tu so podobice ljubega Izveličarja kot deteta v jaslicah, kot mladeniča v nazarejski delavnici z Marijo in Jožefom, kot učitelja v sredi svojih apostolov, prizori iz njegovega trpljenja, njegovo vstajenje in njegov vnebohod; potem slede podobe preblazene Device, apostolov in svetnikov. Jan in Kvan se kar ne moreta nagledati te lepote. Nato odvije Peter tudi zavoj z rožnimi venci in ko razloži to lepo molitev, jo hoče Jan takoj slišati. Toda Peter odvrne, da je predolga za danes, ko je že tako pozno in odpre hitro zadnji veliki zavoj s svetinjami ter obesi eno Janu na vrat.

„Glejte, glejte!“ kliče ta ves iz sebe samega veselja, „to je pa podoba velike gospe, h kateri sva jaz in Kvan vsak dan z materjo molila. Zdaj moram pa kmalu postati učenec nauka Gospoda nebes!“

„Da, ti in brat morata postati učenca, kakor hitro se naučita katekizem. Toda čas je že, da gremo počivat. Pozno je že in midva z očetom sva zmučena. Zato vsem lahko noč!“

7. V samostanu boncev.

Prihodnji dan se je ustavila pred največjim samostanom boncev v glavnem mestu Koreje odlična nosilnica, ki so jo nosili štirje bogato oblečeni služabniki.

„Mandarin najvišjega sodnega dvora je tu,“ opomnijo mimoidoči in se ustavijo v dostojni daljavi ter se spoštljivo priklonijo.

In res izleze iz nosilnice z veliko težavo in trudom veliki Lamén, nelično debel mož, kateremu se že na obrazu pozna, da ne sovraži preveč žganja žganega iz riža. Ošabno odzdravi meščanom, ki stoje na cesti globoko sklonjeni. Potem reče svojemu škiljastemu sinu, ki tudi izleze iz nosilnice, naj takoj naznani njegov prihod najvišjemn boncu Laoluju.

Oprt na svoje služabnike gre po stopnjicah proti pagodi in izgine skozi vrata odličena z groznimi podobami zmajev in pošasti. Tisočere podobe bogov in polbogov, demonov, pošasti, vojakov in kraljev, plesalcev in boncev, živalij in tičev zre iz zidov na Lamena, ki koraka počasi mimo njih in se jim priklanja na desno in na levo ter se priporoča njihovemu varstvu.

Pred velikansko glavno podobo Bude, ki čepi leno na zadnji steni pagode, se pa mandarin ustavi in poda boncu, ki opravlja tu svojo službo, pozlačeno škatlo s kadilom,

katero je prinesel ž njim služabnik. Bonc posiplje kadilo v žerjavnico, v kateri gori žerjavica noč in dan pred malikom, in oblaki dima se vzdignejo proti bogato pozlačenem stropu.

„Naj vam usliši Buda vse vaše želje, visokost!“ reče bonc.

„Saj bo to v njegovo lastno korist,“ zamrmra mandarin in gre svojo pot naprej skoz pagodo proti vratom, ki vodijo v bližnji samostan boncev. Tu ga pričakuje sin, ki je pohitel naprej, z nekaterimi bonci in mu naznani, da pride takoj Laolu. Mandarina vedejo v vrt in mu odkažejo tam lep prostor v neki lopi, ki stoji v senci košatih dreves ob robu ribnika, v katerem meče krasen vodomet vodo na vse strani.

„Da, ti bonci, ki bi bili radi sami pobožni spokorniki, si znajo osladiti svoje življenje,“ godrnja Lamén in se spusti na blazine, ki so v lopi. „Daj mi sakija sem, fant; vidim namreč, da mi privoščijo služabniki Budovi nekaj kapljic te božje pijače.“

In mandarin nagne vrč z rižovim žganjem na svoja žejna ustnica in si ohladi z močnim požirkom svojo žejo. Bonci so namreč hitro pripravili vrč te omamljajoče pijače; zraven so pa položili na nizko mizico nekaj morskih rakov in trdo kuhanih golobjih jajc. Budov zakon jim sicer prepoveduje ubijati živali in jih jesti in jim dovoljuje le rastlinsko hrano; toda bonci na Koreji so le toliko

spolnovali svoj zakon, kolikor jim je uga-
jalo, in so dobro vedeli koliko žejo in kak
tek ima njihovi visoki gost. Lamén, ki se
prav nič ne sramuje jesti in piti, pa tudi
postaja vedno bolj in bolj dobre volje, in ko
se čez nekaj časa prikaže Laolu v lopi, ga po-
zdravi prijazneje kakor sicer in reče smeje:

„Lamén, najvišji bonc, vaš saki pa ni
napačen in vaši raki so celo dobri. Kaj bo
pa Buda dejal temu, da ste vrgli te živali,
v katerih žive po vašem nauku duše umrlih
ljudi in se čistijo, žive v vrelo vodo —“

„Po razlagi učenega in svetega Jaca,
ki je živel pred sto leti v tem samostanu in
katerega truplo počiva tam v ozadju vrta,
gredô duše budistov, ako se ne vrnejo ne-
posredno v nebeško nirvano, to je postanejo
bogovi, ali pa so vsled največjih pregreh
vržene v pekel, le v trupla višjih in popol-
nejših živali! Tako gredô duše kraljev v leve,
mandarinov v tigre ali medvede, pobožnih
v krave ali velblode. V te nižje živali, kakor
v črve, rake, žabe in podobna bitja gredô
pa le one duše, ki niso verovale v Budo,
in tako je pač dovoljeno, te nepopolne ži-
vali usmrčati v vreli vodi, ker pridejo tako
njih duše v popolnejša bitja in končno po
več tisoč letih ožive v telesu kakega budista
ali kakega bonca. In tako —“

„In tako ravnate zelo pobožno, ker ku-
hate te živalce in jih dajete poštenemu bu-
distu jesti, in jaz ne ravnam nič manj po-

božno, ker jem to jed z velikim tekom, zakar zahvaljujem bogove. Ha ha ha,“ se smeje Lamén, „nad pametno razlago ni ničesar! In tako naj gre tvoja duša, ako ne gre v nirvano — o čemur pa zelo dvomim — po tvoji smrti v kakega velbloda!“

„In tvoja, mogočni mandarin, v kakega medveda!“

„In če boš potem kot velblod prenašal tovore po mojem gozdu, te jaz napadem kot medved in te požrem s kostmi in kožo vred; to je res bedasti nauk, ta nauk o potovanju duš; ali je verojeten?“ zakliče mandarin.

„Saj je nauk božjega Bude in na Koreji državna religija,“ opomni nevoljni višji bonc, „in častitemu mandarinu najvišjega sodnega dvora se ne bi dobro obneslo, ako bi govoril kaj takega javno, četudi le v šali.“

„Saj mi niti v sanjah kaj takega v glavo ne pride!“ odvrne Lamén. „Da pa uvidiš v svoji pobožnosti, kako zelo sem vnet zato, da se ne krši naša religija, naj bo li od boga ali od hudiča, čuj, kaj je namen mojega obiska!“

Mandarin pove, da je zvedel od svojega sina, da se uči na Kimovem selskem dvorcu neka nova religija. Še pred odhodom poslancev v Peking so tam poučili celo dečke iz plemenitih rodbin po neki tuji knjigi o novi religiji, in tudi učitelj King je storil to, to on dobro ve.

„Knjiga mi je znana!“ zakliče Laolu in njegove oči se mu kar zaiskre od jeze. „Imam

prepis od nje; saj jo razširjajo že od šestdesetletnice velikega mandarina sem, prav kakor ti praviš, iz Kimove hiše, zlasti njegova sestra. Spisali so jo zapadni hudiči, a ni ničesar v nji o treh stopinj zamaknenja, o štirih najvišjih resnicah, o petih življenskih potih, o šestih oblikah najvzvišenejše modrosti, o sedmih svetih osnovah, o osmih oblikah oproščene misli — kratko, ničesar o božjem nauku Bude! Ta stari norec Čajpe je to hudičevo delo vtihotapil prepovedanim potom v deželo. Jaz bi se že pred tvojim vzvišenim sodnim stolom pritožil proti njemu in proti temu ošabnemu Kimu, ki naj jih pahne Buda za njihovo pregreho na dno pekla, ako bi ne bilo tega tvojega in mojega smrtnega sovražnika, velikega mandarina, ki štiti te hudobneže — naj si izmisli peklenški vladar zanj prav posebno muko!“

„To mu privoščim po smrti!“ reče Lamén. „Toda prav tako mu želim, da ga še živega zadene kazen za njegov napuh. Ali mi ni zadnjič pisal, da se ne spodobi za sodnika piti toliko sakija, kakor delam jaz? To predrznost bi mu rad še enkrat z obrestmi povrnil.“

„Toda kaj naj pa storimo proti njemu? Saj je vsemogočen pri našem kralju!“

„Hm, to bo še najbolje, da se povedô kralju gotove stvari na pravi način, in prav raditega sem prišel k tebi, da se nekoliko posvetujeva,“ odvrne Lamén.

Nato pove mandarin — prej seveda še nekoliko pokusi sakija — boncu, ki ga verno poslušaja, dogodek z zabojem, iz katerega je vzel včeraj njegov sin rožni venec. Mladi Lamén, ki se je medtem sprehajal z bonci po vrtu, mora priti v lopo in še enkrat povedati ves dogodek; pokaže seveda tudi rožni venec najvišjemu boncu. Ta pa povzdigne ves razgorčen roke proti nebesom, zlasti ko zagleda mali medeni križec, ki visi na koncu. Za nič na svetu ne prime za to čarovnijo, tako de fantu in mu ukaže, naj zavije rožni venec v posvečen rižov papir, sam pa naj se potem umije v svetem ribniku devetkrat; šele potem sme prisesti k bogato pogrnjeni mizi, ki so jo medtem pripravili gostu, ko bo očiščen.

„Misliš li, pobožni bonc, da pripravi grda zloraba poslanstva in oskrunjenje kraljevega pečata kralja do tega, da kaznuje primerno velikega mandarina in vse, ki so se udeležili tega zločina?“ vpraša končno Lamén.

„Mislim da, zlasti še, če se reče, da sta Kim in njegov sin v sporazumljenju z velikim mandarinom pridržala poln zaboj najdragocenejših daril, ki jih je cesar namenil našemu kralju,“ odvrne Laolu. „Toda kaj sem se domislil — ali ne bi bilo dobro, da bi dali to čarovnijo, ki jo je vzel tvoj sin iz zaboja, ponarediti našemu zlatarju, ki naj bi naredil prav tako stvar iz dragocene

zlate žice in iz pravih biserov? Potem predložimo kralju to dragocenost kot dokaz, da so bile v onem zaboju res take dragocenosti.“

„Ni napačna misel. Seveda moj sin mora potem priseči, da je vzel iz zaboja to dragocenost? Nekoliko sitna je stvar, toda —“

„Toda edina pot, po kateri spravimo velikega mandarina in vse njegove pristaše s poti in prideš ti, moj prijatelj, na njegovo mesto. Sedaj pa k pojedini, nas že vabi zvon!“

Laolu pelje mandarina, ki privoli v ta zloben načrt, k bogato obloženi mizi, ki stoji v hladni dvorani. Marsikak kozarček sakija se je izpil na to, da se posreči načrt, in bonci so prav storili, da so naročili nosilnico za mandarina v tiho stransko ulico, v katero se pride iz samostana skozi stranska vratica; na svojih lastnih nogah bi namreč prvi sodnik na Koreji pred meščani glavnega mesta igral preveč čudno vlogo, ko je zapuščal ves pijan samostan boncev.

8. Prva krščanska občina.

Lepi dnevi so se naselili na Kimovi selski dvorec. Peter, novokrščenec, pripoveduje vsem prijateljem in znancem, ki ga obišejo, od Pekinga in zlasti o častitljivem škofu Govejskem, njegovih misijonarjih, o krščanski cerkvi, ki jo je sezidal cesar Kangi,

in o vzvišeni službi božji, katere se je udeležil. Oče njegov je vedno pri svojem prijatelju, pri velikem mandarinu, kateremu mora to in ono narediti. Zato sprejema Peter vse obiske in zelo rad pripoveduje o tem in onem. Peter je namreč zelo zgovoren in porabi v prvi gorečnosti izpreobrnenca te vsakdanje prilžnosti, da oznanjuje vsem obiskovavcem Kristusovi nauk ali nauk Gospoda nebes, kakor ga imenujejo. Pri tem mu pa zelo pomagajo podobe, ki so v razlago katekizma.

Velike barvane podobe kažejo stvarjenje sveta, raj, greh prvih staršev in njegovo posledico, potem rojstvo, življenje, smrt, vstajenje in nebohod Jezusa Kristusa, poslednjo sodbo, nebesa in pekel. Te podobe razkazuje po vrsti svojim Korejcem, ki jih zelo občudujejo, zraven pa razlaga njih pomen in vseje tako večkrat kako seme v sprejemljiva srca. In kmalu govore v vseh krogih glavnega mesta o nauku Gospoda nebes, o njegovem mladem oznanjevalcu in o podobah, ki jih še nikdar niso videli na Koreji. Vedno novi obiskovavci prihajajo, katerim mora kazati podobe in jih razlagati. Mnogi žele slišati tudi kaj o pravoslovju te zapadne religije in se dajo poučiti o sredstvih milosti, s katerimi nam podeljuje sin Božji moč, da moremo izpolnovati njegov vzvišeni zakon. In pri tem mu dobro služijo podobe sedmih zakramentov. Končno izjavijo mnogi, da

verujejo v nauk Gospoda nebes, ki se jim zdi v vseh rečeh lepši in pametnejši nego Budovi nauk in da so pripravljene sprejeti sveti krst.

Prva dva, ki sta postala po sv. krstu otroka božja, sta bila seveda Petrova bratranca Jan in Kvan in njihova mati. Petru nista dala preje miru, da jih je že v prvih tednih po svoji vrnitvi iz Pekinga krstil. Dečka sta bila seveda že dovolj pripravljena, njih mati se je pa tudi odlikovala z natančnim znanjem katekizma. Poleg tega so bili vsi trije polni otroške pobožnosti in trdne vere. Z gorečo molitvijo pred svetinjo brezmadeža spočete Device, pred katero so že tolikrat klečali, se pripravijo za sv. krst in ko jih Peter potem, ko so se odpovedali hudiču in vsem njegovim delom in so izpovedali svojo vero, krsti v imenu Očeta in Sina in sv. Duha, se vsi zjokajo od veselja. Pri sv. krstu pa dobi mati ime Marija, Jan ime Pavel in Kvan ime Jakob.

„Zdaj smo otroci Božji in velike Gospe!“ zakliče Marija po sv. krstu. „Zdaj moramo živeti kot otroci Božji in biti pripravljene, če treba tudi umreti za našo vero!“

Nato se vsi trije prvi novokrščenci objamejo.

Tem trijem sledita kmalu Petrova prijatelja Pirki in Kimi. Nekaj drugih prijateljev se pa še nekoliko obotavlja, ker imajo še nekaj pomislekov o skrivnosti pre-

svete Trojice in podobnim naukom krščanske vere; ki jih ne more pojasniti slabi človeški razum. Toda goreči Pirki jim kmalu prežene te dvome in jih pouči, da je popolnoma naravno, da človek ne more doumeti in pojmiti bistva Božjega in da bi vera imela malo zasluženja, ako bi njene nauke z našim umom popolnoma dognali in pojmi. In da da vsem svojim prijateljem dober zgled, poprosi prvi za sv. krst, na kar ga krsti Peter na ime Janez in hkrati ž njim Kima na ime Franc Ksaverij; kakor je umrl ta veliki apostol Kitajske in Japonske za svojo vero, tako hoče tudi Kim vse svoje življenje žrtvovati Kristusovemu nauku. Tisti pa, ki je najbolj dvomil nad resnicami krščanske vere, učitelj King, sledi takoj tem trem novokrščencem, ko se prepriča o ničevosti svojih ugovorov in prosi za ime Tomaž, ker je tudi temu apostolu pregnal Gospod vse njegove dvome.

Tako so kmalu vsi Petrovi znanci in prijatelji, ki so preje tvorili društvo „morske rože“, krščeni, ona mala peščica tistih pa, ki nimajo toliko poguma v sebi, da bi proti zakonom dežele sprejeli tujo religijo, izstopijo iz društva, ki postane tako nekaka družba za razširjenje krščanstva.

Korejci so veliki prijatelji veselic in si štejejo v čast, ako morejo napraviti ali pa posetiti veliko veselic. To je bilo razširjenju krščanske vere zelo v korist. Peter in

njegova prijatelja Janez in Franc Ksaverij, vsi iz imenitnih plemskih rodbin, so na vse kraje povabljeni in njih gorečnost ne zane-mari nobene prilike oznanjevati sv. vere. To pa delajo s tako spretnostjo in s tako vnemo, da pridobe krščanstvu kmalu veliko število iz najboljših družin. Tudi žene in dekleta, katerim je po korejskih šegah strogo pre-povedano pohajati družbe možkih, zvedô kmalu po materah in sestrah novokrščencev o Kristusu in njegovi veličastni materi in kmalu se dadô tudi od njih mnoge krstiti, ki razširjajo potem krščanstvo prav tako vneto kakor Peter, Janez in Franc Ksaverij. Vsem pa sveti s svojim zgledom Marija, mati naših mladih znancev.

Še bolj se razširi sv. vera med nižjim ljudstvom; tudi v Koreji so se uresničile be-sede sv. pisma, da se bo ubogim oznanjeval evangelij. Tu se odlikuje vrli učitelj To-maž King. Ta ima sorôdnike in znance med brodarji in kramarji, da celo med kmeti na deželi in v hribih, in stori vse za razširjenje nove vere. In kmalu je mnogo navdušenih pristašev sv. vere med meščani in kmeti, ne le v glavnem mestu, ampak tudi v prista-nišču Kemulpo, v malih mestih bližnjih po-krajin in celo v oddaljenih hribovskih vaseh. Prav tako goreč je Tomaž King v šoli. Ne mine ura, da ne bi bral svojim učencem iz evangelija ali kake druge pobožne knjige, ki jih je prinesel Peter iz Pekinga, to ali

ono lepo povest. Zlasti dečke navaja k otroškemu češčenju Matere Božje in jih pripravi z zgledi svetih mučencev na čas preganjanja, ki gotovo pride. Že zdaj šču-vajo bonci zelo proti novi religiji.

Dokler je bil veliki mandarin v službi, niso mogli bonci siloma nastopiti proti kristjanom in Bog sam je prekrižal načrt, ki sta ga naredila Lamén in najvišji bonc. Nekaj dni nato, ko se je sešel Lamén v samostanu z Laolujem, je napravil mandarin zopet ostudno gostijo. V pijanosti gre po noči na cesto, da pozove svojega smrtnega sovražnika, velikega mandarina, na odgovor zastran zaboja, ki ga je baje ta izpodmaknil, in zaide pri tem v neko mlako. Tu ga dobê drugo jutro cestni pometachi in ponesô sodnika z zlomljeno nogo v groznem položaju domov, meščani se pa norčujejo iz pijanega mandarina. To da velikemu mandarinu zaželjeni povod, da spodi pijanca iz službe. Ves besen od jeze zapusti Lamén s svojim sinom glavno mesto in se zaklinja pri vseh bogovih, da se zato še enkrat krvavo maščuje. Tako je bila saj za en čas mlada krščanska občina obvarovana pred preganjanjem; višji bonc namreč ni imel nič vpliva na dvoru, ker je bil poleg svoje zlobnosti tudi strahopetnež.

Po človeško sojeno bi bilo razširjenju krščanstva v največjo korist, ako bi se dal še veliki mandarin krstiti. Toda do tega ga niso mogli pripraviti. Krščanski nauk ga je

kakor vsaka druga znanost živo zanimal; izprevidel je, da je globokejši in temeljitejši, tudi za srce ugodnejši nego nauk Bude in kitajskih modrijanov. Toda njegov učenjaški ponos se ni hotel ukloniti krščanskim skrivnostim in tako ni mogel začeti verovati, ker mu je manjkala ponižnost. Tudi posvetni oziri so ga odvrčali od izpreobrnjenja, ker je bil budizem državna religija in se mu je zdelo zelo nevarno začeti boj proti njej. Naj drugi poskusijo; če zmagajo, je zanj še vedno dovolj časa priklopiti se zmagovalcem, modruje vedno. In prav tako kakor veliki mandarin misli in ravna tudi učeni Kim v veliko žalost svoje sestre in svojega sina.

* * *

Pol leta potem, ko so se vrnili poslanci iz Pekinga, šteje mlada krščanska občina že več sto krščenih udov, in nad tisoč nekrščenih udov obiskuje pouk pri Petru in njegovih prijateljih in vsi so pripravljene se dati krstiti. Gotovo lep uspeh! Da bi bil le še en duhovnik tu, ki bi bral sv. mašo, delil zakramente sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa, in pred vsem čuval nad Petrovim naukom! Nikakor se namreč ne smemo čuditi, če se je zapletel Peter pri svojem učenju v kake zmote; saj v Pekingu ni imel dovolj časa in prilike, da bi se temeljito poučil v krščanstvu, knjige, ki jih je prinesel s seboj, pa tudi niso bile popolnoma jasne brez razlage

akega dobrega učitelja. Tako ni prav pojmoval, kaj je mašniško in škofovo posvečenje in je mislil, da podelé obleka in druga zunanja znamenja mašniku čast in oblast kakor naredi uradna obleka mandarina ali vojaška oprava vojaka. In ker je napravila slovesna služba božja v Pekingu nanj tako velik vtisk, zato predlaga svojim tovarišem, naj si izvolijo škofa in mašnike, ki bodo darovali mašo.

Tomaž King je sicer mnenja, da to ni prav in da smejo mašnike posvetiti le škofje, škofo pa le drugi škofje; toda večina je teh misli, da se sme tu voliti in samovoljno nastaviti škofa, ker nimajo nikjer škofa, ki bi to napravil; in tako izvolijo Petra za škofa, Janeza in še dva druga tovariša pa za mašnike.

Peter si da torej napraviti naprsni križ, prstan, mitro in palico, kakor je videl v Pekingu, in posveti Janeza s pokladanjem rok v mašnika, kakor je videl na podobi, ki kaže mašnikovo posvečenje. Nato si da narediti od svoje tete mašna oblačila, si oskrbi dragoceno kupo, ki jo lahko rabi kot kelih, naredi v največji dvorani selskega dvorca nekak oltar in oznani občini, da bo daroval na božični praznik, ki se sedaj bliža, veliko daritev krščanske veroizpovedi.

To bi bilo brez dvoma vse velik greh, ako ne bi delali Peter in njegovi tovariši tako v dobri veri, da je dovoljeno in Bogu dopadljivo; toda Vsemogočni gotovo ni za-

meril svojim otrokom te zmote in Jezus Kristus je prišel saj po duhovnem obhajilu v srca onih, ki so hrepeneli polni ljubezni in koprnenja združiti se ž njim.

Služba božja se je veličastno obhajala. Mesto sveč, ki jih ne poznajo na Koreji, so gorele brezštevilske kitajske svetilke; Pavel in Jakob in še več drugih dečkov so stregli pri maši v krasnih oblačilih in so kadili z malimi na verižicah pritrjenimi žerjavnicami dobrodišeče kadilo; Tomaž King je vodil petje, ki so je spremljali neke vrste piščalke in rogovi, in vse skupaj je napravilo na mlado občino najboljši vtisk. Tudi pridiga je bila, v kateri je razložil Janez ganljivi božični evangelij, in imeli so neke vrste jaslice, ki sta jih napravila Pavel in Jakob z materno pomočjo po Petrovem opisu jaslic, ki jih je videl v Pekingu, in po podobi rojstva Izveličarjevega. In ves dan so prihajale in odhajale skupine otrok za skupinami otrok, ki so poklekovali pred jaslami in molili božje dete.

„Kako sem srečen, mati!“ reče Pavel zvečer božičnega praznika. „Zdaj postane kmalu vsa Koreja krščanska.“

„Otroci!“ odvrne mati, „zdaj se bo boj šele pričel. Ali niste čuli, da so morali povsod šele mnogi svetniki potrditi vero s svojo krvjo, predno je premagala poganstvo? Tako bo tudi na Koreji. Molite, otroci, da ostanete stanovitni v tem boju!“

„Moja želja je,“ reče Jakob, „da dava Pavel in jaz najino kri za Božje dete, ki je tudi umrlo za nas.“

9. Pšenica in pleve.

Že takoj nastopno leto 1785 se je pričelo preganjanje. Veliki mandarin Kimun je umrl po kratki bolezni, ne da bi prejel sv. krsta; milost sv. vere se ne dobi vedno v drugič, če se je že enkrat zavrgla. Njegova smrt je imela velike posledice za mlado krščansko občino. Navada je bila, da je kralj izvolil velikega mandarina enkrat iz te stranke, drugič pa iz nasprotne stranke, to pa zato, da mu niso mogli očitati pristranosti. Tako je bil sedaj izvoljen za velikega mandarina eden iz Kimunu nasprotne stranke.

Ker je Kimun ščutil krščansko vero, je novi veliki mandarin kot iz nasprotne stranke bil sovražen tej novi veri. Prvi bonc Laolu je bil torej takoj uslišan, ko je tožil pripristaše nove religije, in novi oblastnik ukaže mandarinu najvišjega sodnega dvora, naj takoj nekaj kristjanov na grozoviti način muči in umori drugim v svarilo.

Lamen je namreč pristopil k nasprotni stranki, kakor hitro je bil odpuščen iz službe. Sedaj je bil zopet višji sodnik. Zato mu ni bilo nič ljubšega nego ukaz, naj začne preganjati kristjane. Najraje bi vrgel

vse v ječo, jih mučil in slednjič umoril. Toda veliki mandarin ni hotel priti navskriž z različnimi plemenitaškimi rodbinami nasprotne stranke in je ukazal Lamenu, naj najprej pokliče pred sodišče priprostega moža iz ljudstva; če vidijo potem plemenitaši, kako se ravna po postavi s privrženci tuje vere, se ji že sami od sebe odpovedô.

Po dogovoru s svojim čednim gospodom sinom, ki je bil, sedaj 18 let star, pod svojim očetom nekak policijski častnik, mu ukaže Lamenu, naj prime učitelja Kinga. Temu je obljubil mladi Lamenu že zdavnaj krvavo maščevanje za mnoge zaslužene kazni in zlasti zato, ker ga je natepel takrat, ko je obhajal rajni veliki mandarin svojo šestdesetletnico. Zato mu je v največje veselje očetovi ukaz in z velikô radostjo gre na čelu biričev nad učitelja, da uklene vrlega moža.

„Proti selskemu dvorcu Janov!“ ukaže svojim biričem. „Novi učitelj je ta čas vedno tamkaj, ker imajo tamkaj svojo hudičevo službo s petjem in molitvijo. Rad bi videl enkrat, kake obraze bodô napravili vsi ti čedni pristaši nove vere, ko se prikažemo med njimi tako nepovabljeni.“

Lamenu je bil dobro poučen o celi stvari: Velika krščanska občina se je res zbirala sedaj vsak večer v Kimovem selskem dvorcu; bil je namreč sv. postni čas in Peter je bral v neki nabožni knjigi, da je posvečen ta čas spominu bridkega trpljenja našega. Odre-

šenika. Molili so torej vsak večer skupno žalostni del rožnegavenca in Tomaž King jim je prebral iz sv. pisma del Kristusovega trpljenja. Na dan, o katerem sedaj govorimo, je prebral učitelj pravkar, kako so Jezusa Kristusa nesramno ujeli, ko se kar nenadoma odprô z velikim ropotom vrata v dvorano in se na pragu pokaže Lamén v spremstvu oboroženih biričev.

„Aha!“ zakliče na ves glas, „sedaj imamo vso to čedno družbo skupaj, ki zasramuje božjega Budo, tepta z nogami korejske postave in vtihotaplja grdo vero zapadnih hudičev! Jaz bi vas zdaj lahko vse skupaj zvezal in oddal biričem — in če bi bilo po moje, bi se to tudi zgodilo, pri vseh peklenških duhovih! Toda usmiljeni veliki mandarin ima za danes dovo ljenega izmed vas, da boste videli na tem, kaj bo vaša usoda in usoda vaših rodbin, ako se ne odpoveste tuji čaroverniji in se ne vrnete k božjemu Budi! Kakor gotovo mi je ime Lamén, biriči vam eno zagodejo, da boste plesali po njihovi godbi, kakor boste doživeli jutri na dragem vam Kingu.“

Pri teh besedah je že tudi prijel učitelja za brado in ga potegnil izza učne mize, na kateri je bral evangelij.

„Tako, stari grešnik, ki zastrupljaš vso mladino,“ mu kriči na ušesa, „sedaj ti poplačam vse udarce z dvojnimi obrestmi in te postavim v najprijaznejšo sobico, mnogo

lepšo nego je bila tista, v katero si ti mene utaknil pred dvema letoma. Zvežite ga! To pa naj bo začetek povračevanja!“

Pri tem udari paglavec častitljivega moža tako močno v obraz, da se mu, takoj vlije kri iz ust in nosa, dasi se učitelj nič ne brani biričem in se jim da voljno ukleniti. Zbrani vsi ogorčeni zakriče, ko vidijo to početje. Nekateri se celo prerinejo bliže in hočejo braniti Kinga; drugi se pa prestrašeni umaknejo nazaj, se skušajo skriti po kotih in bi radi ušli skozi okna te dvorane, ki je v pritličju, ako ne bi bila tudi ta obdana od oboroženih biričev.

Med tistimi, ki so se postavili v bran za svojega učitelja, sta bila tudi oba dečka Pavel in Jakob, sedaj 14 oziroma 12 let stara. Neustrašena stopita pred Lamena in mu začneta očitati, ker se tako surovo obnaša napram človeku, ki mu je dolžan tolike hvale, ter zahtevata, naj tudi nje pelje v ječo s častitljivim učiteljem Kingom. Toda on ju zavrne porogljivo in jima reče:

„Le potrpite, prijateljčka; vama napravim neko posebno veselje, ako se ne spametujeta kaj kmalu!“

Nato si napiše imena vseh navzočih na kos papirja, si prisvoji Petrovi zlati križec in prstan in kar dobi denarja in dragocenosti pri zbranih kristjanih, in se odstrani z ujetnikom v glavno mesto. Tu vtakne učitelja za zdaj v eno onih ječ, v kateri so

bili kristjani z roparji in morilci skupaj zaprti in ki nam jih škof Ridel iz lastne skušnje takole popisuje:

„Približno kakih 30 jih leži v ječi vse dni in noči zvezanih, dasi so vsi bolni. Gnjusne kožne bolezni jih uničujejo; njihove rane se gnoje; vsi trpe lakoto; nekateri so le še sama kost in koža . . . Stori se vse, da se spravi jetnike počasi na drugi svet. Še celo spati se jim ne dovoli; po noči zbudè te nesrečneže čuvaji s tem, da jih začnô tepsti. Kolikokrat smo slišali, kako so pijani suroveži pretepali jetnike, ki so se skoraj že s smrtjo borili! Če so potem res umrli, se je reklo, da so umrli vsled bolezni. Za hrano dobè zjutraj in zvečer nekoliko slabo narejenega riža, ki pa nikakor ne zadošča; tudi zdravi shujšajo v dvajsetih dneh do kosti. Od časa do časa spravijo iz ječe trupla onih, ki so umrli od lakote ali vsled bolezni. Bolniki ne dobe nikakih zdravil in se jim ni nadjati, da bi se jim kdaj na bolje obrnilo; še spon ne snamejo umirajočim . . . In ječarji, kako hinavski, togotni in surovi ljudje so to! Smeje se opravljajo svoj krvniški posel; človeka zadaviti to jim je v kratek čas. Brez vsakega povoda tepejo in mučijo jetnike. So pa v ječi še slabejši in propalejši ljudje, kakor ti ječarji, in to so njihovi hlapci, pravi rabelji. Ti bičajo in pretepavajo uboge jetnike po rokah in nogah in njihovo ječanje jim dela veselje; ne-

srečneže še bolj mučijo s svojimi slabimi dovtipi. Če se le prikažejo v ječo, začnô vsi jetniki trepetati. Tako globoko pade lahko človek v svoji podivjanosti! Po pravici se zovejo korejske ječe podoba pekla.“

Tako opisuje škof Ridel korejske ječe pred nekaj leti; gotovo niso bile boljše pred sto leti.

* * *

To je bila usoda, ki je čakala Tomaža Kinga. Znana mu je bila dobro. Vendar je šel raje v te mučilnice, v katerih morajo prebiti včasih jetniki po korejski šegi več mesecev, predno se jih zasliši, kakor da bi zatajil svojega Izveličarja.

S solzami v očeh gledata za biriči Pavel in Jakob, ko jima odvedejo ljubljenega učenika.

„Ali ne izgleda to prav tako kakor smo čuli, da so hudobni judje zvezali Izveličarja in ga odvedli z vrta v mesto?“ reče Pavel.

„Prav tako izgleda to,“ odvrne Jakob. „Prosiva mater, da naju pustè jutri k Tomažu, ki ga dovedejo pred sodišče! Ti greš vendar tja, Peter, ti kot škof in Janez in drugi!“

„Jaz?“ reče mladenič, ki so ga ta nepričakovani napad in pretenje z ječo in mučenjem tako prestrašili. „Jaz se bom premislil. Kaj mu zamoremo pomagati? Bolje bo, da pošljemo prošnjo do velikega man-

darina in do kralja, da nam dovolita našo religijo in pomilostita Kinga.“

S tem predlogom mnogi soglašajo, drugi pa pogumno izpovedô, da se javijo sodniku; čas je prišel, da se pokaže s pogumno veroizpovedjo pri krstu Bogu obljubljen zvestoba.

Že zdaj v začetku nevarnosti so se začele ločiti pleve od pšenice.

10. Prvi mučenec.

Drugo jutro proti deseti uri pripeljejo Tomaža Kinga pred Lamena, da ga ta obsodi. Z veliko težavo prehodi to kratko pot; celo noč je moral ležati v svojih okovah na kupu gnjile slame. Toda pogum mu sije iz oči. Z molitvijo se je pripravljaj na boj in milost Božja ga je okrepila. Veliko dvorišče v sodnji, po katerem mora sedaj iti, je polno ljudi in še na stotine jih stoji zunaj na cesti; vest, da pride pred sodišče privrženec tuje vere, je privabila semkaj vse te ljudi glavnega mesta.

Bonci in njihova stranka začnejo preklinjati, ko peljejo jetnika mimo njih. Pa tudi mnogo kristjanov, med katerimi zapazi King svoja najljubša učenca Pavla in Jakoba, se je pririnilo prav do ograje in ga bodre k stanovitnosti.

„Molite!“ reče spoznavavec polglasno svojim prijateljem; nato peljejo biriči jetnika

po stopnjicah na vzvišeni prostor tako, da ga zamorejo videti vsi gledavci. Še nekaj stopnjic više pa sedi oziroma leži na blazinah sodnik.

Z zlobnim veseljem se ozre Lamén, ki ima ves obraz zabuhel vsled prevelikega žganjepitja, na jetnika, kateri pade pred njim po tamošnji šegi na roke in kolena, dva biriča ga pa držita na težkih verigah. Sodnik nagovori najprej kratko vse navzoče in psuje tujo „hudičevo vero“, ki se je vsilila iz zahoda v deželo vzhajajočega solnca, potem se pa zadere nad učiteljem:

„Kako ti je ime, ti satanov služabnik, o katerem mi poročajo, da nisi nele sprejel nauka tujih hudičev, ampak da zapeljuješ prav pridno tudi druge k temu?“

„Jaz sem Tomaž King.“

„King? da to je korejsko ime; toda Tomaž, tega imena še nisem čul na Koreji.“

„To je moje krščansko ime, ki sem je dobil pri krstu.“

„In ti se predrzneš izustiti to hudičevo ime pred nami, ki imamo tako čista ušesa? Dajte mu jih takoj tri po njegovih nečistih ustih!“

Birič udari s trdim usnjatim podplatom Kinga po obrazu, da se mu kar kri ulije.

„Tako, sedaj si okusil usnje. Takoj boš okusil še hrastov les, ako se ne odpoveš pri tej priči tujemu malikovavstvu in daruješ božjemu Budi!“

„O Jezus, ki si bil zame bičan, daj mi moči v tej bridki uri!“ moli tiho Tomaž; nato reče glasno in odločno: „Stori z menoj, kar hočeš, z milostjo božjo ne bom častil tega malika, ki sem mu žalibog v svoji zaslepljenosti služil toliko let.“

Vsi poslušavci se zganejo.

Nekaj kristjanov, med njimi celo nekaj od najvišjega plemstva in tudi oba dečka Pavel in Jakob se prerine v zagrajeni prostor in kličejo Lamenu, da so tudi kristjani in torej pripravljeni, deliti usodo Kingovo.

„Na vas pride že še vrsta, vi norci! Zapisnikar, zapiši njihova imena! Sedaj jih pa zapodite nazaj, biriči, in kdor še enkrat moti obravnavo, pride takoj v okove in v ječo,“ kriči Lamenu. Nato veli krvniku, naj jih našteje 40 Kingu s hrastovim polenom po podplatih.

To hrastovo poleno je bilo približno en in pol metra dolgo in 15 cm široko. Pod groznimi udarci, ki jih zadaja krvnik s tem mučilnim orodjem, padajo kar celi kosovi mesa od podplatov ubogega mučenika. On sicer tiho toži nad grozovitimi bolečinami, toda ko ga vprašajo, hoče li darovati, pa vselej zmaje z glavo.

„Bičajmo ga sedaj, oče!“ reče nato mladi Lamenu. „Jaz mislim, da je njegov hrbet občutljivejši nego njegove noge. In ker ne more več na njih stati, ga dajmo nekoliko obesiti!“

„Dobro — torej druga stopnja mučenja!“ ukaže surovi sodnik.

„Naj ga li obesim za roke ali za lase?“ vpraša rabelj.

„Kako drugače nego za lase. Pri tem se bo prav prijetno pačil in mene je tudi večkrat vlekel za lase,“ odvrne mladi Lamén in nekaj surovih pristašev mu še celo ploska.

Tedaj pa zakliče Pavel s svojim čistim deškim glasom:

„Sram te bodi, ti surovi nehvaležnež!“ in nekaj dobromislečih mu glasno pritrjuje.

Tomaža slečejo do pasu in ga obesijo za lase na tram. Že to mu povzroča neznanse bolečine in kmalu začne žvižgati bič po njegovem hrbtu, da meso kar preč leti in kri namaka zemljo. Čez nekaj časa omedli in ko opazi to sodnik, ukaže, naj prenehajo; začnô ga polivati po obrazu z vodo in ko se zopet zave, ga vpraša Lamén:

„Ali hočeš darovati sedaj Budi?“

„Nikdar in nikoli — Bog mi bo že dal novih moči za nadaljnje trpljenje in mučenje,“ odgovori Tomaž.

„Tretje mučenje! Bomo videli, premagamo li tvojo svojeglavnost ali ne,“ zakriči ves iz sebe sodnik.

Tretje mučenje je bilo to, da so mučencem izvinili ude iz členov, kar je povzročalo izvanredno hude bolečine zlasti še raditega, ker so surovi rabeljni čestokrat tudi zlomili kosti pri tem mučenju. Kdor je moral prestatiti to tretjo muko, je ostal pohabljen vse svoje žive dni.

Sedaj se oglase tudi mnogi izmed poganskih gledavcev, ki poznajo Kinga kot častitega moža in občudujejo njegovo pravkar dokazano stanovitnost, in kličejo sodniku, naj bo usmiljen. Toda vse zamanj. Še kamen ali divja zver bi se preje omečila nego ta podivjani človek.

„Kar začnite!“ zakliče Lamén in rabelji popadejo Tomaža in mu siloma izvinejo desno roko in rame.

„O moj Zveličar, ki si dal izviniti svoje ude in z žebli prebosti, daj mi milost, da ti ostanem zvest!“ moli mučenec.

Nato ga na isti način mučijo tudi na desni nogi. Le tiho grčanje mučencevo je slišati. Kar naenkrat pa zakriči mučenec na ves glas, da obide vse navzoče zona, in omedli.

„Kost je zlomljena,“ reče rabelj tako hladnokrvno, kakor da je naredil nekaj vsakdanjega.

„Končajmo celo stvar,“ reče sodnik, „spravite ga k zavesti, da ga obsodim!“

„Tako hitro?“ zakliče sin. „Saj še nismo poskusili žage in noža? Tako sem se že veselil ná to, da bi mu mogel zažagati par prstov globoko v meso.“

Toda nevolja gledavcev postaja vedno glasnejša in glasnejša in zaslišijo se grožnje, da bodô tožili sodnika pri velikem mandarinu in kralju. Lamén se torej ne upa nadaljevati mučenja in ko se z veliko težavo posreči

Tomaža Kinga pripraviti zopet k zavesti, praša sodnik zadnjikrat jetnika, hoče darovati Budi ali ne. Brez nadaljne obravnave ga nato obsodi v smrt, in ta obsodba se ima izvršiti naslednji dan.

„Bogu bodi hvala!“ reče mučenec.

„Obsodi še nas!“ kličejo kristjani.

Toda Lamén ne odgovori niti besedice, temveč gre v svoje sobe. Rabelji pa pograbi ubozega mučenca in ga odvedejo nazaj v ječo. Do vrat ječe ga spremijo kristjani, ga prosijo, naj jih blagoslovi, in poljubljajo spoštljivo za Kristusa izvinjene in zlomljene ude. Pavel in Jakob se pa kar nočeta ločiti od svojega ljubljenega učenika in se neprenehoma jokata. Mučenec blagoslovi oba dečka prav posebej, zaznamva njihovo čelo s križem in reče:

„Vidva mi beta sledila!“

Nato se zaprô vrata za njim, čuvaji pa zapodê kristjane s palicami.

* * *

Na prošnjo vplivnih plemenitašev obsodijo Tomaža Kinga le z izgonom, toda on umrje še isto leto blažene smrti vsled prestanih muk.¹⁾

Ta začetek preganjanja povzroči, da odpadejo nekateri kristjani. Ker se mora namreč po korejskih postavah vsa družina zagovar-

¹⁾ Glej: Hahn, Geschichte der kath. Missionen III, 447.

jati; ako le en ud naredi kaj protizakonitega, zahtevajo mnogi družinski očetje od svoje družine oziroma njenih krščanskih udov, naj se takoj odpovedô veri, ki se kaznuje s tako groznimi kaznimi; sicer ga izobčijo iz družine. Mnogim torej upade pogum in odpa-dejo od krščanstva, in med temi nesrečnimi sta tudi Peter, ki mu je ukazal to njegov oče Kim, in Janez, ki je deloval v začetku tako vneto za razširjenje krščanstva. Obema je manjkala notranja ponižnost in resnična pobožnost in tako sta padla ob uri izkušnjave. Ne tako pa Petrova bratranca Pavel in Jakob in njuna mati. Na grožnjo, da jih izobčijo iz sorodstva, odvrne mati, naj le to store; ona pojde z dečkoma v gorsko vas, kjer ima malo posestvo, in prej pojde ž njima be-račit, nego zataji svojo vero.

11. Materina smrt.

Tako daleč seveda ni prišlo. To prvo preganjanje, ki je le pleve ločilo od zrna, je hitro prešlo kakor nenadna ploha. Prav to grozovito mučenje Tomaža Kinga je pov-zročilo veliko nevoljo na dvoru nad La-menom in njegovim sinom in veliki man-darin, razumen mož, takoj oba odstavi in ju zapodi iz glavnega mesta. Še več. Da pomiri nasprotno stranko, pozove več njenih plemenitaških članov, med njimi tudi na-

šega Pavla Jana, na dvor v kraljevo službo. S težkim srcem privoli v to njegova mati; toda deček jo potolaži in reče:

„Mogoče pridem ravno na ta način do sreče, ki mi jo je obljubil dobri Tomaž King. Molita z Jakobom, da ostanem zvest svojemu Bogu in da se tudi Peter izpreobrne. Zdravstvuj Jakob, jaz pridem vedno k molitvi, kadarkoli mi bo mogoče!“

S svojim lepim obnašanjem in s svojim znanjem, ki ga ima, si pridobi Pavel tudi kmalu kraljevo naklonjenost. Začne mu razlagati krščanske resnice in mu pripoveduje mnogo najlepših povesti iz evangelija in življenja svetnikov. Lenega in mehkužnega kralja deček, oziroma sedaj že mladenič ne more izpreobrniti. Do prepričanja ga pa vendar pripravi, da je krščanstvo bolje nego budizem in da so kristjani zvesti podaniki kraljevi. Tako se je bilo zahvaliti Pavlu, da niso preganjali kristjanov v teku prihodnjih let. Želje, da bi prišel kak duhovnik tuje vere v Korejo, pa noče kralj nikakor izpolniti, dasi jo Pavel tolikrat ponovi.

Zato se mu pa enkrat posreči, da sme spremljati poslanstvo v Peking, a le pod tem pogojem, da ne prinese sedaj nobenih knjig tuje religije čez mejo. Pač si lahko mislimo, s kakim veseljem sprejmô Govejski škof in njegovi misijonarji vest o čudapolnem razvoju vsejanega semena krščanske vere. Takoj seveda pouče poslanca o zmoti

glede škofovega in mašnikovega posvečevanja, obžalujejo ž njim odpad Petrov in drugih izpreobrnjencev, zahvalijo pa Boga, da je dal drugim in zlasti Tomažu Kingu toliko moči v boju in da je tako naraslo krščanstvo na Koreji.

Škof spozna, da je neobhodno potrebno odposlati duhovnike na Korejo, ki naj varujejo krščansko občino, katera šteje že več tisoč duš, verskih zmot in jim dele zakramente. Gorečih duhovnikov ne manjka, ki jih bolj vleče nego odbiva na Korejo gotova mučeniška smrt. In škof določi kitajskega misijonarja Jakoba Čeva za Korejo, s Pavlem se pa dogovore, kateri dan in katero uro pridejo ponj na obmejni reki Jalu, da ga odvedejo kot zdravnika Lija v korejski obleki v severno pokrajino. Pavel računa pri tem na pomoč svojega bratranca Petra, ki je v svojem srcu še vedno udan krščanstvu in je sedaj zelo vpliven mandarin na severni meji. Gotovo je prejel Pavel pri tem bivanju v Pekingu prvo sv. obhajilo, mogoče tudi zakrament sv. birme; vsekako se je vračal poln navdušenja za sv. vero in poln duha požrtvovavnosti v domovino. Potreboval je sedaj moči, kajti bojna ura ni bila več daleč.

* * *

Leta 1791. se je pričelo drugo preganjanje. Zopet je bila na krmilu ranjenemu Kimunu nasprotna stranka in veliki mandarin

je iskal le prilike, da bi mogel zapreti kristjane in njihov nauk siloma zatreti. Do sedaj je Pavlov vpliv na dvoru to zadrževal; sedaj sta pa on in njegov brat Jakob sama podala orožje v roke zagriznjenemu sovražniku kristjanov.

Poletje je bilo izrevandno vroče in posledica tega so bile nevarne bolezni, zlasti vročnica. Mnogo ljudi je pomrlo v glavnem mestu. Bonci so seveda pravili, da je Budova jeza nad kristjani vzrok teh kužnih bolezni. Že to je povzročilo veliko ogorčenje in Pavel je le s težavo se upiral pritiskanju velikega mandarina na dvoru. Pravkar je zopet enkrat pregovoril kralja, da ni podpisal povelja za preganjanje, kar mu prinese služabnik listek, na katerem so bile zapisane besede:

„Mati so nevarno zboleli. Pridi takoj!“

Takoj pohiti s kraljevim dovoljenjem v nam že znani selski dvorec. Pri vratih mu pride nasproti njegov brat ves objokan.

„Ali so mati že umrli?“ vpraša Pavel prestrašen.

„Ne še, toda izginila nam je vsaka nada. Željno te pričakujejo in naročili so, naj kmalu prideva oba k njim,“ odvrne Jakob.

Brata stopita torej nemudoma v bolniško sobo; dolgo časa morata čakati, da ju mati spozna; huda vročica ji je otemnela duha. Nemirno se premetava na ležišču semtertja in zdi se, kakor bi se borila z nevidnim sovražnikom. „Nazaj!“ tako kliče

vedno. „Jaz ostanem zvesta svojemu Izve-
ličarju — in tudi Pavel in Jakob mu mo-
rata ostati zvesta. — Peter seveda — no,
on je bil slab — in mogoče mu skaže Go-
spod še milost. Tudi prvi Peter ga je za-
tajil, pa je vendar postal svetnik. — Grdi
bonc je že zopet tu, ki mi hoče vzeti moja
otroka — nazaj v imenu Jezusovem! —
zdaj se umika in sveta Devica prinaša tri
vence, meni enega, Pavlu enega in Jakobu
enega. — Samo tri? nobenega za Petra?
Ah, molite, da tudi on dobi svoj venec!“

Oba brata poklekmeta k ležišču in mo-
lita tiho, Pavel pa hladi materi čelo z mrzlimi
obkladki. Končno se pomiri bolnica in ko
se Jakobu posreči ji vlti nekaj zdravilnih
kapljic v usta, se še enkrat popolnoma zave.
Smeje se stegne svojo roko k bratoma, ki
jo poljubita in omočita s svojimi solzami.

„Jaz grem sedaj v nebesa; upam saj,
da me usmiljeni Bog sprejmi milostljivo
v svoje naročje,“ reče mati svojima otro-
koma. „Rada umrjem in mirno; toda obl-
jubita mi, da ostaneta zvesta svojemu Izve-
ličarju kakor vajin učitelj Tomaž!“

„Obljubiva vam iz srca!“

„Obljubita mi tudi, da sporočita moj
zadnji opomin Petru, naj se vrne!“

„Tudi to vam obljubiva, mati!“

„In obljubita mi slednjič tudi to, da me
pokopljeta, kakor se spodobi kristjani. No-
benih poganskih šeg, nobenih daritev po-

dobam naših pradedov — čujeta? Le skromen križ na moj grob.“

„Vašo voljo izpolnim, če je to tudi moja smrt,“ reče Pavel in Jakob dostavi:

„In če me tudi za to mučijo!“

„Bog vaju blagoslovi, moja sinova. Zdaj obudita še enkrat kes z menoj. — Na svidenje kmalu — kmalu — za večno!“

Nato zatisne umirajoča svoje oči in se nič več ne prebudi.

12. Pogreb.

Ko je mati umrla, ji sklene Pavel roke okolu križa in ovije okolu njih molek, kakor je videl na sliki, kjer je bila naslikana smrt pravičnega. Nato poklekne z bratom pri mrliču na tla in oba jokota in molita nekaj časa; potem se pa začneta posvetovati, še predno je bila naznanjena smrt domačinom, vpricho mrliča.

„Brez dvoma“, začne Pavel, „povzroči to krvavo preganjanje ne le proti nam, ampak tudi proti vsem drugim kristjanom, ko izpolniva najino obljubo. Že zdaj vlada veliko ogorčenje radi boleznii, ki jo pripisujejo bonci nam, in le s težavo sem danes še enkrat odvrnil nevarnost, s katero nam preti veliki mandarin že tako dolgo.“

„Pa vendar nočeš s tem reči, da naj prelomiva besedo, ki sva jo dala materi?“ praša Jakob.

„Tega ne!“ odvrne Pavel. „Toda oglejva si natančno najin položaj. Ako se braniva darovati pradedom in izvršiti druge običajne obrede, naju prav gotovo vržejo takoj v ječo, in ti veš, da sva obljubila drugi teden iti ob reki Jalu po misijonarja in ga privedi čez mejo.“

„Kitajskega duhovnika! Veliki Bog, in če naju ne bo tamkaj, pađe gotovo v roke sovražnikom. Toda — meniš li, da bi bilo tudi sicer ne glede na najino obljubo dovoljeno darovati pradedom?“

„To nikakor ne. Papež je to prepovedal kitajskim kristjanom. Toda midva bi mogoče lahko šla preko darovanja; sedaj pa, ko sva obljubila ljubljeni mamici krščanski pogreb, morava javno pokazati svojo barvo, naj velja, kar hoče.“

„Jaz se še veselim, bratec, da sva prisiljena k temu! Odločno storiva svojo dolžnost in prepustiva vse drugo božji previdnosti. Bog bo varoval in ščitil najine krščanske brate in kitajskega duhovnika. In da se ne moreva več skesati svojega sklepa, zažgiva najpreje vse podobe pradedov!“

„Dobro, Jakob! Poklekniva še enkrat in prosiva milosti in pomoči. Ali veš, česa sem se spomnil, ko je zahtevala umirajoča mati to obljubo od naju? Na mater maka-bejskih bratov, ki je zaklinjala svoje sinove, naj gredô v najhujšo smrt pogumno, da le izpolnijo zapoved božjo. „Glej proti nebe-

som!“ je rekla najmlajšemu. Tako glejva tudi midva proti nebesom, kjer ima ljubljena mamica že svoj venec in kjer naju čakata tista venca, o katerih je govorila.“

Brata poklekneti in obljubiti svoji mrtvi materi še enkrat zvestobo do smrti. Nato odpre Pavel vrata in naznani služabnikom, ki čakajo zunaj sobe, da je njihova mati umrla. Nekaj med njimi jih je še paganov in ti začnô takoj običajne žalostinke peti. Toda Jakob jim veli, naj molče, in zbere krščanske služabnike, da zmoli skupno z njimi rožnivenec. Ranjka je bila kristjana in pokopati se jo mora po krščanski šegi in ne po poganski; to je njen zadnji ukaz.

Proti temu se glasno upre stara dojnica ranjke, ki je zakrknjena budistinja.

„Vsi bogovi se uprô temu,“ zakliče Vaice, — tako je bilo ime dojnici, „ako se moja gospa, ki sem jo jaz hranila in nosila na svojih rokah, ko je bila še majhno dete, ne pokoplje po postavah Bude! To je edino, kar zamore rešiti njeno revno dušo pekla, ki ga je od vas zaslepljena ubožica zaslužila zato, ker je sprejela tujo hudičevo vero. Pustite mi torej, da jo oblečem tako, da jo bo imel sodnik mrtvih za dobro budistinjo in da pošlje njeno dušo, ako je že ne sprejme v nebesa, saj v kakega lepega golobčka ali kako drugo tičico. Jaz imam vse pripravljeno — belo, volneno oblačilo, ki jo je poškopil sam pobožni predstojnik boncev,

Laolu s sveto vejico z vodo iz samostanskega ribnika, posvečene igle iz želvovine za njene kite, srebrni papir za njene nohte, rdeče in belo in modro lepoticje za —“

„Ti je ne boš niti oblačila v bončeva oblačila niti je mazala obraza s tvojimi barvami, Vaice. Njena duša je okinčana z obleko krstne nedolžnosti in njeno telo je zaznamovano s sv. križem,“ odvrne Pavel.

„Ali ste kdaj že kaj takega čuli na Koreji?“ se ujeda starka. „Jaz ji ne smem po-barvati njenega obraza z belo barvo in njenih ustnic z rdečo barvo in njene brade z modro barvo? Niti minute ne ostanem več v tej od bogov prokleti hiši! Jaz idem k vašemu stricu Kimu. Ta naj pride in vama zadači ta nezasišan zločin.“

S tem odkrevlja starka iz hiše vsa izven sebe od jeze in togote.

„Zdaj pa le uničiva takoj podobe pradedov,“ reče Jakob Pavlu. „Stric in drugi poganski sorodniki bodô gotovo zahtevali, da se jih nese za pogrebom in da se opravijo njim običajne daritve.“

„Uničim jih pravzaprav nerad. Tega papež kristjanom na Kitajskem ni ukazal, le to je rekel, da se jim ne sme skazovati božje časti,“ odgovori Pavel.

„Toda ako jih ne uničiva, jih vender ponesô proti najini volji za pogrebom in jim darujejo,“ meni Jakob.

„Ti imaš prav. Le tako zamoreva izpolniti najino obljubo. Na delo tedaj, naj sledi temu kar hoče!“

Nato ukaže Pavel služabnikom, naj prinesô podobe pradedov na dvorišče, kjer zažgeta brata velik ogenj in pomečeta vanj rdeče pobarvane deske, na katerih stoje napisi pradedov z zlatimi črkami in drugimi naslovi in izreki.

Pravkar vržeta zadnjo desko v ogenj, podobo velikega generala Vajkimina, ki se je bojeval proti Tajkozami in je padel pri Fuzanu, kar nekdo za njima glasno zaječi in na dvorišče stopi stric.

„Kaj vidim!“ zakriči Kim ves prestrašen s povzdignjenimi rokami. „Častite podobe pradedov gore! — Takega zločinstva še ni videla Koreja!“

„To je želela najina mati, tvoja sestra, stric,“ reče Pavel. „Saj veš, da je živel in umrla kot kristjana; torej je le naravno, ako želi biti pokopana kot kristjana in ne kot častilka Bude.“

„In ker hočeva tudi midva kot kristjana živeti in umreti, ne potrebujeva več teh starih, strohnelih desk“, pristavi Jakob.

„Kakšna je pa ta prokleta religija, ki prepoveduje dragim prednikom dolžno češčenje in zahteva tako zločinstvo, ki sta ga učinila pravkar vidva?“

Krščanstvo ne prepoveduje častenja prednikov; ono prinaša celo za ranjke da-

ritev, o katere vzvišenosti budizem niti pojma nima. Toda tega pa ne sme in ne more dovoljevati, da bi se darovalo dušam ranjkih, kakor da bi bile te bogovi,“ reče Pavel.

„Toda kar sta vidva tu učinila, se na Koreji sodi po postavah naše dežele in ne po pojmovanju daljnega zapada, in po naših postavah sta zakrivila enega najgrozovitejših zločinov. Moja sestra, vajina mati, vama je to ukazala najbrže v omotici. Sreča, da vaše dejanje še ni dalje znano; krvavo bi je maščevali ne le nad vama, ampak nad vsem vajinim sorodstvom — da ne govorim o posledicah, ki bi je imelo za vaše neumne sovornike. — Čujta torej, kaj more edino odvrniti strašno kazen. Mrlič se mora natančno po budistiških predpisih opraviti in položiti na mrtvaški oder; jaz sam postavim v mrliško sobo takoj podobo božjega Bude s posodo za kadilo in pošljem nekaj boncev, da opravijo običajne obrede. Medtem mi napravi skrivoma slikar nove podobo pradedov; tako se potem izvrši pogreb z navadnimi obredi in se odvrne velika nevarnost, ki nas sicer lahko zadene. Ne ugovarjajta mi! Jaz grem.“

„Stric, jaz ti le to hočem povedati, da se prav nič od tega ne zgodi. Ti le naznani velikemu mandarinu, da sva izobčena iz sorodstva, predno zve najino početje, in nič hudega se ti ne zgodi.“ Tako kliče Pavel za odhajajočim; ta si pa tišči ušesa in ne sliši niti besedice Pavlove.

„Predno se vrne z bonci, preteče nekaj ur časa,“ reče Jakob. „Zatorej pripraviva takoj grob in pokopljiva mater, predno onečашčijo malikovi služabniki siloma truplo s svojimi daritvami. Vzemi Jožefa in nekaj naših krščanskih služabnikov in izkoplji ji grob pod starim drevesom, na katerem smo častili svetinjo matere Božje, še predno smo jo poznali. Jaz grem med tem k mrliču in ga čuvam!“

Oba storita, kar sta sklenila. Jakob odide v mrliško sobo in pride tja prav tedaj, ko hoče stara dojnica njima na kljubu pobarvati s čopičem in barvo ranjko. Prišlec Vaice takoj zapodi in pokliče nekaj krščanskih služabnic ter jim veli, naj prinesô iz vrta cvetlic in naj okinčajo ž njimi mater, ko so jo zavile v belo tkanino in jo položile v krsto. Kakor na Kitajskem tako je tudi na Koreji navada, da je pripravljena krsta že mnogo let prej v hiši.

Ko leži mrlič mirno v dragoceni krsti iz neke vrste cipresnega lesa, menijo služabniki, da izgleda s križem iz belih in rdečih rož, s katerim jo je Jakob okinčal, veliko lepše kakor kdaj kaka umrla budištinja. Nato pokleknejo h krsti in molijo z Jakobom rožnivenec, dokler ne pride Pavel in jim naznani, da je grob izgotovljen. Med tihimi molitvami nesô potem mrliča po vrtu k staremu drevesu in ga položé v grob.

„Na svidenje, mati, na svidenje!“ kličeta brata v grob. „Prosíte za naju v nebesih, kajti ura boja se bliža.“

Nato zakopljejo grob, Pavel pa položi na gomilo križ, ki ga je naredil iz dveh skupaj zvezanih palic in ga odičil s cvetnimi rožami. Tako je bila mati po lastni želji krščansko pokopana, njen grob je pa dičilo znamenje odrešenja.

Brata še nekoliko pomolita, potem pa zapustita grob. Ko sta nekaj korakov oddaljena od služabnikov, reče Pavel:

„Jakob, ti moraš takoj na konju proti severu, da privedeš kitajskega duhovna čez mejo. Kam in kdaj pride, ti je znano. Zdravstvuj torej in Bog naj ti pomaga pri tvojem delu za blagor korejske čede njegove brez pastirja!“

„Oprosti, Pavel, to moraš storiti ti; ti si se vse dogovoril in poznaš duhovnika. Poleg tega si ti tu v veliko večji nevarnosti kakor jaz, ker te veliki mandarin osebno sovraži radi naklonjenosti na dvoru.“

„Ne, Jakob, jaz moram biti na vsak način tu. Mogoče se mi še enkrat posreči, da odvrnem preganjanje; če ne, je pa še vedno bolje, da jaz umrjem, nego ti, ki si mlajši.“

„Ne, ravno narobe. Ti si cerkvi bolj potreben. Če se umakneš prvi jezi, lahko storiš še mnogo dobrega. Zaklinjam te torej pri moji bratski ljubezni: odjezdi na konju,

reši sebe in duhovnika! Kaj je pa to? Jaz slišim nek ropot — le hitro, da ne bo prepozno.“

Toda bilo je že prepozno! Ko sta brata hotela v svetem prepiru drug družega spraviti v manjšo nevarnost, obkoli četa zagriženih paganov hišo. Dojnica je letela, vsa izven sebe od jeze, v mesto, da sporoči Kimu, da hočeta brata pokopati svojo mater po hudičevem običaju tuje religije, in nesreča ali pravzaprav Božja volja je hotela, da se snide starka pri mestnih vratih s Kimom in bonci, ki jih pelje ta na selski dvorec k pogrebu. Komaj čujejo bonci, kar jim sporoči dojnica, začnô tožiti in kričati in povedô množici, ki se je pri tem sešla, kak zločin sta zakrivila brata proti pradedom. Na čelu te druhali hite proti dvorcu in predno napoči večer, sta že Pavel in Jakob od razkačene množice pretepena in izročena hkrati s svojimi krščanskimi služabniki in mnogimi drugimi verniki velikemu mandarinu. Ta jih ukaže zvezati in vreči v ječo in pohiti potem na dvor, da dobi sedaj že tako dolgo zaželjeno dovoljenje za preganjanje kristjanov. In to pot izpolni kralj njegovo željo.

13. Boj in zmaga.

Pavel in Jakob sta bila že nekaj tednov v temni ječi in ž njima več sto kristjanov iz glavnega mesta in njegove okolice. Hudo

trpita tu notri. Že ves okuženi zrak v teh umazanih in prenapolnjenih prostorih se je komaj prenašal; pa tudi korejske okove, v katere so bili okovani, niso pripustile ubogim jetnikom ne stati in ne ležati. Ta kang — kakor zovejo te okove — sestoji iz dveh približno dva metra dolgih in 15 cm širokih upogljivih kosov lesa, ki sta zvezana med seboj z oklepom. Na spodnjem delu enega teh kosov lesa so zareze, v katere se vtakne noge nad gležnji; nato se upogne drugi kos lesa s pomočjo oklepa nad rame in se zveže oba kosa lesa z visečo ključavnico. Tako je vse jetnikovo telo siloma napeto in skrivljeno; poleg tega se obdrgnejo gležnji kmalu do krvi in v umazani ječi nastanejo v kratkem nevarne rane.

V tolažilo pri vsem tem trpljenju je bratoma to, da sta skupaj in v družbi mnogih drugih kristjanov, ki prenašajo ž njima vred vse muke skorej brez izjeme s krščansko potrpežljivostjo. Pomagajo si vzajemno, kolikor si morejo; tolažijo in bodre se s tem, da kažejo na bridko trpljenje Kristusovo; skupno molijo in pogostoma zapojô kako pesem o svojem Izveličarju ali o Materi Božji tako, da se razlega po temnih prostorih, kjer je sicer slišati le preklinjevanje in ječanje, tudi lepo krščansko petje. Surovi ječarji se kar čudijo in pravijo, da so jim taki jetniki nekaj popolnoma novega; da še celo do tega jih pripravi to petje, da začnô

ravnati z jetniki nekoliko milejše in jim večkrat prinašajo sveže vode, jim obnavljajo že gnjilo slamnato ležišče in jim včasih odzamejo celo okove.

Nekega večera pripeljejo v ječo, kjer sta Pavel in Jakob, novega jetnika. Čuvaji ga vprašajo, ali pripada tudi zapadni veri, in ko jim to zanika med grdim preklinjevanjem, ga vržejo v okove in ga pahnejo poleg bratov na slamnato ležišče.

„Hoho, tička, sta vidva tudi tu?“ blebeče pijanec, ko spozna pri svitu baklje svoja nova soseda. „Imata tudi dolge prste — kaj? Okusita li tudi žago — kaj? Primaruha, jaz bi jo rad okusil, ako bi le tudi tega prokletega učitelja Kinga smel žagati!“

„Pravični Bog! Mladi Lamén je tu!“ zakliče Jakob.

„Seveda je mladi Lamén tu, ti tepec! Stari Lamén se že zdavnaj potika kot medved ali tiger po gozdovih, ako ne gori v peklú! Ko je enkrat popil nekoliko več sakija kakor je bilo potrebno, mu je učeni King počasi zavil vrat. Rečem vama, da je bilo vse kako grozno, ko je kričal umirajoč: ‚King, spusti me, saj sem ti prizanesel žago in les!‘ Toda Kingov duh ga ni spustil, dokler ni bil moj stari mrtev in mrzel. Toda kaj me tako debelo gledata — povejta raje, li dobim tu kaj sakija! He, sakija, sakija prinesite!“

Prava groza spreleti jetnike ne le radi tega, ker spoznajo nad strašno smrtjo su-

rovega sodnika strogo pravičnost sodbe Božje, ampak tudi radi surovosti, s katero pripoveduje lastni sin to dejstvo.

„Zdi se mi, da v tej prokleti luknji ni dobiti sakija,“ nadaljuje pijanec čez nekoliko časa. „Podajta mi saj vrč z vodo. Tako, rabelj naj vama jutri povrne; kakor sem čul, prideta že jutri na vrsto. Da bi mogel gledati, kako vaju ščipljejo — imel sem vedno zabavo pri tem! In če bi mogel saj eno uro ščipati tega prvega hinavca Laoluja, bi se rad ločil odtod v njegovi družbi. Saj vama je znano, kako je ogoljufal mojega očeta s tistimi biseri, ki so bili zvezani z zlato žico? Bili so prav tako zvezani skupaj, kakor tista čarovnija, ki jo zovete rožnivenec in ste je vtihotapili k nam iz Pekinga; ponarediti jo je dal zato, da bi s tem prepričali kralja, da sta tedanji veliki mandarin in vajin stric tatova. No, ko je bil ta rožnivenec zgotovljen — veliko je stal mojega očeta — je bil veliki mandarin že mrtev, in ta lopov, ta glavar boncev je obesil te bisere kot darilo na budovo podobo, — tako mu je bilo baje ukazano v sanjah, je nalagal mojega starega. Jaz pa sem šel predvčerajšnjim, ker sem bil žejen in nisem imel niti vinarja v žepu, v svetišče in sem vzel boncu pred nosom to dragocenost mojega očeta. Da, da! ko pa si ogledam natančneje to stvar, opazim, da je ponarejena; zlato in bisere si je ta lopov, ta tat, ta ropar sam obdržal, mene je

pa ukazal kot roparja in oskrunjevavca svetišča vloviti in semkaj priversti. Da bi mi pomagali peklenški duhovi, to bi mu poplačal!“

Še dolgo preklinja Laoluja. Slednjič ga vendar premaga spanec, jetniki pa se morejo saj še nekaj ur v miru in molitvi pripraviti na prihodnji boj.

* * *

7. septembra l. 1791 je bil dan, ko sta pokazala plemenita brata svojo zvestobo.

Komaj napoči jutro, že pokličejo Pavla in Jakoba iz ječe v dvorano v bližnji sodnji. K sreči se Lamén še ni prebudil iz svoje omotice; zato zamoreta saj s par besedami se posloviti od svojih sojetnikov in se jim priporočiti v molitev.

Kraljevi odposlanec pričakuje brata. Ta prijazni in dobrohotni mož se kar prestraši, ko zagleda oba mladeniča blede in suha, ki sta bila še pred nekaj tedni v mladostnem cvetu.

„Ali je mogoče!“ zakliče poslanec in vzdigne roke k nebu. „Taka vaju zopet vidim, tebe, plemeniti Jan, in tvojega brata! Saj komaj stojita na nogah in izgledata kot doživela starca, vidva, ki sta bila dika in ponos naše plemenitaške mladine! Komaj dvajset let imata!“

„Da, plemeniti Pace, zadnje tedne nisva dihala ravno najboljšega zraka in uživala najboljše hrane,“ odvrne smeje Pavel.

„Sedaj vama pa še izvinejo vajine zdrave in ravne ude in jih zlomijo in vama polože vajine glave pred vajine noge, ako se vaju v zadnji uri ne usmili kralj in vama prizanese,“ nadaljuje odposlanec. „Da, čudita se! Pozabi se vajin zločin, ki sta ga izvršila na nepojmljivi način nad podobami pradedov, ako saj sedaj odstopita od tuje vere.“

„Zahvaljujeva se vam, plemeniti Pace, in po vas našemu najmilostljivejšemu kralju; toda tega pogoja nikakor ne moreva sprejeti,“ odvrne Pavel mirno in odločno.

„Darujta le samo enkrat podobi Bude nekaj koščkov papirja — potem si lahko mislita o njem in njegovem nauku, kar hočeta!“

„Raje umreva najgrozovitejše smrti!“ zakliče Jakob.

„Nesrečneža! In to je vajina zadnja beseda? Zavračata torej ponujeno milost? Plemeniti Kim, pojdite sem in pomagajte mi, da spametujem ta dva norca!“

Dvornik odpre nato stranska vrata in sivolasi stric stopi v sobo in skuša še enkrat s prošnjami, obljubami in grožnjami omajati stanovitnost svojih nečakov. Toda zamanj.

„Vi ne veste, stric, v kako nesrečo naju hočete pregovoriti,“ reče Pavel.

„Nebeški kroni, ki naju čaka, naj se odpoveva in zato trpiva raje večno trpljenje nego kratke muke? Ne, stric, midva vam ne moreva izpolniti želje,“ dostavi Jakob.

Kim noče še odjenjati, ko pridejo sodni sluge, da odvedejo mladeniča pred krvavo sodišče.

„Pojdi Jakob,“ zakliče Pavel, „sedaj greva v zmago!“

In oba odkorakata roko v roki med biriči v sodno dvorano. Kim in Pace jima pa sledita vsa žalostna in otožna.

Glava pri glavi se drenja množica na dvorišču, da pridejo biriči s svojima žrtvama komaj do kraja, na katerim je stal pred šestimi leti Tomaž King. Bonška stranka jih pozdravi v začetku le z zasmehovanjem; ko pa vidi množica prijazno obličje plemenitih mladeničev, ki se smehljata, umolknejo vsi ti surovi izbruhi nevolje in tiho poslušajo vse obravnavo. Po kratkem običajnem zaslišanju zahteva sodnik še enkrat od mladeničev, naj se odpovesta tuji religiji in naj pristopita nazaj k budizmu; kralj ju pomilosti radi njihove neizkušenosti; sicer bosta morala pretrpeti najhujše muke in najsramotonejšo smrt.

Vse gleda nepremično na brata. Tedaj odvrne Pavel s svojim jasnim glasom:

„Zahvaljujem se kralju za njegovo dobroto; Bog naj mu jo poplača. Toda ponujanega zemeljskega življenja ne zamenjam za nobeno ceno za večno življenje.“

„Jaz se strinjam s svojim bratom,“ reče Jakob. „Muči naju, usmrti naju! Najini neumrjoči duši s tem le koristiš!“

Množica se začne premikati. Ko nastane zopet mir, ukaže sodnik, naj se prične z mučenjem. Takoj pristopijo biriči s strašnimi hrastovimi poleni, da raztolčejo mladeničema stopala. Toda predno pade prvi udarec, zakliče Pace:

„Stojte, v imenu presvitlega kralja! Iz posebne milosti do teh mladih zločincev, ki so ju začarali zapadni hudiči, in z ozirom na visoko dostojanstvo njihovih družin želi kralj, da se ju ne dene na tezalnico, ampak da se ju usmrti z mečem!“

„Potem nimam tu ničesar več opraviti!“ reče sodnik. „Rabelj, izročim ti tu navzoča brata Jana in Kvana; pelji ju na veliki trg in jima odsekaj glave. Zapisnikar, ti jima pa napiši obsodbo!“

V kratkih stavkih napiše ta z rdečo barvo na črno desko, da sta brata Jan in Kvan obsojena na smrt z mečem, ker se držita preveč trdovratno religije zapadnih hudičev. To desko nesô pred bratoma, ko ju peljejo po kratkem odmoru sredi obo-roženih vojakov na veliki kraljevi trg.

„Tu stoji napisano, da morava umreti zaradi najine krščanske vere,“ reče Pavel ves srečen tiho svojemu bratu.

„Da, midva umrjeva za tistega, ki je za naju umrl,“ odvrne Jakob, ki mu sije radost iz obraza.

Nato se primeta za roke in gresta srčno po ulicah, ki so vse polne ljudi, proti kra-

ljevemu trgu; biriči ju pa vlečejo na težkih verigah.

„Kako vesela gresta ta dva mladeniča v smrt!“ začujeta glasove iz občinstva. „Nekaj dobrega je vendar na ti tuji veri; smrt je vendar zanesljivo preizkuševališče in težko, da bi hotel le eden naših boncev umreti za svoj nauk.“

„Ali slišiš, Pavel, kaj govorê ljudje?“ opomni Jakob. „Moliva torej, da bo najina smrt v izpreobrnjenje mnogo naših rojakov.“

„Spomniva se tudi ubozega Petra!“ odgovori Pavel.

V tihi molitvi dospeta na trg. Tu jima še enkrat preberô obsodbo. Nato ju privežejo na visok drog. Temu nasproti ukaže mandarin, ki je vodil izprevod na konju, naj poklekmeta brata. Še enkrat se objameta, nato pa storita, kar jima je ukazal mandarin. Glasno začneta moliti in njune ustnice izgovarjate sladki imeni Jezus in Marija, za njima se pa vstopita dva rabelja. Na mandarinovo znamenje se zabliskati dve sablji v solnčni svitlobi, dva mlada mučenca se zgrudita na tla, njuni čisti duši pa poletita tja, kjer ju pričakuje zmagovalni venec.

* * *

Kralj je globoko ganjen, ko čuje o junaški smrti obeh bratov. Kesa se, da je privolil v to obsodbo, in na njegovo povelje ne obsodijo nobenega kristjana več. Vendar

ostanejo vsi še skoraj dve leti v ječi. Kitajski misijonar sedaj res ni mogel priti čez mejo. Šele l. 1794 se mu posreči. In tedaj dobi že mnogo tisoč kristjanov, h čemur je veliko pripomogla junaška smrt obeh krščanskih bratov; marsikateri, ki je padel vsled slabosti, se spokori in med temi tudi Peter.

Ko je čul papež Pij VI. sredi grozovitosti francoskih prekucij, kako se je borilo in zmagovalo krščanstvo na Koreji, še predno je prišel tja kak duhovnik, se je kar zjokal, ker je videl v tem nekak protiutež proti temu, kar je izgubljalo krščanstvo v Evropi. Da bi se zgodilo še v današnjih težavnih dneh kaj takega, to naj izprosita ta dva krščanska Korejca.



VSEBINA.

	Stran
Uvod	3
1. Šestdeset zmajev	5
2. Pri velikem mandarinu	11
3. Nauk Gospoda nebes	17
4. Dobri načrti	26
5. V Pekingu	33
6. Povratek	42
7. V samostanu boncev	48
8. Prva krščanska občina	54
9. Pšenica in pleve	63
10. Prvi mučenec	69
11. Materina smrt	75
12. Pogreb	80
13. Boj in zmaga	88



Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Zbirka Spillmannovih povesti.

Dosedaj so prišli na svitlo naslednji zvezki:

- I. zv.: **Ljubite svoje sovražnike!** Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. II. nat. Cena 40 v, karton. 60 v.
- II. zv.: **Maron, krščanski deček iz Libanona.** Povest izza časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih. Cena 40 v, karton. 60 v.
- III. zv.: **Marijina otroka.** Povest iz kavkaških gorâ. Cena 40 v, karton. 60 v.
- IV. zv.: **Praški Judek.** Povest. II. natis. Cena 40 v, karton. 60 v.
- V. zv.: **Ujetnik morskoga roparja.** Povest. Cena 40 v, karton. 60 v.
- VI. zv.: **Arumugam, sin indijskega kneza.** Povest. Cena 40 v, karton. 60 v.
- VII. zv.: **Sultanovi sužnji.** Carigrajska povest. Cena 60 v, karton. 80 v.
- VIII. zv.: **Tri indijanske povesti.** Cena 60 v, karton. 80 v.
- IX. zv.: **Kraljičin nečak.** Zgod. povest iz japonskih misijonov. Cena 60 v, karton. 80 v.
- X. zv.: **Zvesti sin.** Povest za vlado Akbarja Velikega. Cena 40 v, karton. 60 v.
- XI. zv.: **Rdeča in bela vrtnica.** Cena 40 v, kart. 60 v.
- XII. zv.: **Korejska brata.** Črtica iz misijonov v Koreji. Cena 60 v, karton. 80 v.

Knjžice se dobe tudi v finejših vezih.